

Kehtestatud direktori 11.01.21 käskkirjaga 1.1-3/69

Õppekava kiidetud heaks 13.11.2020 õppenõukogus protokolliga 1.1-10/9

Kiidetud heaks hoolekogus 03.12.2020

Kiidetud heaks õpilasesinduses 11.11.2020

RAKVERE PÕHIKOOLI ÕPPEKAVA

SISUKORD

ÜLDOSA	4
1. ÜLDSÄTTED	4
2. KOOLI VÄÄRTUSED JA ERIPÄRA, KOOLI ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID.....	5
2.1. Põhihariduse alusväärtused.....	5
2.2. Kooli põhiväärtused.....	5
2.3. Rakvere Põhikooli õppe- ja kasvatuspõhimõtted.....	6
2.4. Rakvere Põhikooli sihiseade	7
3. ÕPPEKORRALDUS - tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti, läbivate teemade ja lõimingu rakendamine, valikainete ja võõrkeelte valik	9
3.1. Õppe-ja kasvatus töö korraldus.....	9
3.2. Põhikooli riikliku õppekava kohustuslikud tunnid	10
3.3. Rakvere Põhikooli tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti	11
3.4. Valikained ja nende valimise põhimõtted.....	12
3.5. Läbivad teemad.....	13
3.6. Läbivate teemade rakendamine.....	14
3.7. Lõiming.....	25
4. ÕPPEKESKKONNA MITMEKESISTAMISEKS KAVANDATUD TEGEVUSED, SH ÕPPEKAVA RAKENDAMIST TOETAVAD TEGEVUSED	26
4.1. Üldpädevused ja nende kujundamine tunniväliste tegevuste kaudu	26
4.2. Pädevuste kujundamine ainevaldkondade kaudu.....	32
5. III KOOLIASTME LOOVTÖÖ TEMAATIKA VALIKU, JUHENDAMISE, TÖÖ KOOSTAMISE JA HINDAMISE KORD.....	51
5.1. Loovtöö korraldamine.....	51
5.2. Loovtööde koostamise ajakava	52
5.3. Loovtööde liigid.....	53
5.4. Õpilaste juhendamine.....	54
5.5. Loovtöö vormistamine	54

5.6. Loovtöö esitlemine ja hindamine.....	55
6. ÕPILASTE ARENGU JA ÕPPIMISE TOETAMISE JA HINDAMISE KORRALDUS	57
6.1. Hindamise alused.....	57
6.2. Hindamise eesmärk.....	57
6.3. Kujundav hindamine ja selle korraldus.....	57
6.4. Kirjeldavad sõnalised hinnangud ja numbriline hindamine.....	58
6.5. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus	59
6.6. Kokkuvõttev hindamine põhikoolis.....	60
6.7. Õpilase üleviimine järgmisse klassi.....	61
6.8. Käitumise hindamine	62
6.9. Hoolsuse hindamine.....	62
6.10. Tervislikel põhjustel vabastatud õpilaste hindamine kehalise kasvatuses.....	63
6.11. Hinde ja hinnangu vaidlustamine.....	63
6.12. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord.....	63
6.13. Hindamisest teavitamine	64
6.14. Põhikooli lõpetamine	64
7. HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED, TUGITEENUSTE RAKENDAMISE KORD	66
8. KARJÄÄRIINFO JA NÕUSTAMISE KORRALDAMINE.....	68
9. ÕPILASTE JA LASTEVANEMATE TEAVITAMISE JA NÕUSTAMISE KORRALDUS.....	69
10. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED.....	70
11. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD	72
LISAD.....	73

ÜLDOSA

1. ÜLDSÄTTED

1.1 Rakvere Põhikooli õppekava on Rakvere Põhikooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis on koostatud Põhikooli riikliku õppekava alusel.

1.2 Rakvere Põhikooli õppekava on avalikustatud kooli veebilehel ja on kättesaadav tutvumiseks paber kandjal.

1.3 Rakvere Põhikooli õppekava koosneb üldosast ja ainevaldkondade kavadest.

1.4 Rakvere Põhikooli õppekava üldosas esitatakse:

- kooli väärtused ja eripära, õppe- ja kasvatuseesmärgid;
- õppekorraldus-tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti, valikainete ja võõrkeelte valik, riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimetustes või õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused, läbivate teemade ja lõimingu rakendamine;
- õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused sh õppekava rakendamist toetavad tegevused;
- III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord;
- õpilaste arengu ja õppimise toetamine ja hindamise korraldus;
- hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord;
- karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldus;
- õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus;
- õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted;
- kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

1.5 Ainevaldkondade õppeainete ainekavades esitatakse õppeainete õpitulemuste ja õppesisu kirjeldused klassiti.

Põhikooli kooliastmed on:

I kooliaste – 1.-3. klass;

II kooliaste – 4.-6. klass;

III kooliaste – 7.-9. klass.

2. KOOLI VÄÄRTUSED JA ERIPÄRA, KOOLI ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Rakvere Põhikool on väärika ajaloo ja traditsioonidega kool, kus kasvamine ja õppimine toimub avatud ja hoolivas keskkonnas.

Väärika ajaloo – kool aastast 1909, traditsiooniliste üritustega.

Kasvatamine ja õpetamine – peame neid samatähtsateks; õpetame õppima.

Avatud – jagame infot ja teeme koostööd.

Hooliv – oleme sõbralikud ja abivalmid; peame kinni kokkulepetest; tunnustame; toetame neid, kes seda vajavad.

2.1. Põhihariduse alusväärtused

Põhihariduses toetatakse õpilase vaimset, füüsilist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Kool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks, eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.

Põhikool kujundab väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna koostoimimise aluseks.

Kõik koolis tegutsevad isikud lähtuvad oma tegevuses üldinimlikest ja ühiskondlikest alusväärtustest milleks on ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu ning ühiskondlikest väärtustest, milleks on vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus.

2.2. Kooli põhiväärtused

Austus on endast ja teistest lugupidamine, teistega arvestamine, eeskujuks olemine.

Õppimine algab huvist maailma vastu. Õppides on oluline olla püüdlid ja järjepidev. Hea haridus on vahend unistuste elluviimiseks.

Koostöösuhete aluseks on märkamine, sõbralikkus, avatus ja abivalmidus, teeme ettepanekuid, jagame infot ja kogemusi ning oleme paindlikud.

Turvalisuse tagab kinnipidamine kokkulepitud reeglitest. Märkamine ja vajadusel sekkumine on tavapärane.

Koolis on toetav õpi- ja töökeskkond.

Ettevõtlikkus on algatamine, toetamine, elluviimine. Oleme loovad ja uuendusmeelsed, muudame mõtted tegudeks.

2.3. Rakvere Põhikooli õppe- ja kasvatuspõhimõtted

2.3.1. Õppe korraldamisel lähtub kool põhimõttest, mille kohaselt õpilase liikumisel klassist klassi, ühelt kooliastmelt teisele ei ole kooli õppekavast lähtuvaid takistusi.

2.3.2. Koolis ja väljaspool kooli toimuva õppe ja kasvatus korraldamisel lähtub kool riiklikus õppekavas ja teistes õigusaktides õppekeskkonnale sätestatud nõuetest.

2.3.3 Õppetund on kooli päevakavas või õpilasele koostatud individuaalses õppekavas juhendatud õppeks ettenähtud ajavahemik. Juhendatud õpe on kooli määratud viisil toimuv õpe, näiteks loeng, individuaaltund, konsultatsioon, e-õppetund ja õppekäik, mis on suunatud teadmiste, oskuste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui pedagoog. Õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit. Õppetund vaheldub vahetunniga.

2.3.4. Õppes ja kasvatuses lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- õppimine on protsess, kooliskäimine on osa elukestva õppe protsessist;
- õppimine toimub igal pool, kool on vaid üks õpikeskkond paljude hulgas;
- loovus, emotsionaalsus ja kehaline aktiivsus toetavad õppeprotsessi;
- hinnatakse õppimist kui protsessi ja selle tulemusi;
- julgustatakse iseseisvust;
- õpetajad korraldavad ja võimaldavad õppimist;
- õppetunnis toimub intensiivne õppimine;
- õpetajad on professionaalid, kes õpivad ise pidevalt;
- õpetaja autoriteet toetab õppimist;
- õpitakse õppima ja õpitut rakendama;
- korrektne kirjalik ja suuline eneseväljendus toetab igapäevast toimetulekut;
- õppijad püstitavad eesmärged õpetajate ja vanemate toetusel;
- kasvatuses on oluline positiivne eeskuju;
- huvitegevus on kooli õppekava läbimist toetav tegevus;
- õpilaste vanemad on kooli partnerid õppes ja kasvatuses.

2.3.5. Õppe- ja kasvatusesmärgide täitmist toetab õppekeskkond, kus:

- õpilaste, õpetajate, kooli juhtkonna ja lastevanemate omavahelised suhted põhinevad
- lugupidamisel ning demokraatial;
- on olemas õppekava elluviimiseks vajalikud õppevahendid ja -materjalid;

- järgitakse tervisekaitse- ja ohutusnõudeid;
- luuakse tingimused õpilase ja õpetaja arenguks;
- on esteetiliselt kujundatud otstarbeka sisustusega ruumid.

2.3.6. Põhikoolis õpet kavandades ja ellu viies:

- arvestatakse õpilase psüühiliste protsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, tervise seisundit, huvi ja kogemusi;
- arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- võimaldatakse õpilasele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
- rakendatakse teadmisi ja oskusi, tehakse loov- või uurimistööd ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
- kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms);
- kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;
- kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutustasemega õppida, arvestades sealjuures igaühe individuaalsust.

2.4. Rakvere Põhikooli sihiseade

Koolil on hariv ja kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgeteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.

Õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus on tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.

Kooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õpikeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

Kool aitab kaasa põhiliste väärtushoiakute kujunemisele. Õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest.

Kool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Kooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.

Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö tulemusena.

Kool seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest, oma maakonna ja linna kultuurilise eripära säilimise ja arengu eest. Seepärast pööratakse põhikooli õpetuses ning kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele, Eesti ja kodukoha looduse, ajaloo ja kultuuri tundmaõppimisele.

3. ÕPPEKORRALDUS - tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti, läbivate teemade ja lõimingu rakendamine, valikainete ja võõrkeelte valik

3.1. Õppe-ja kasvatustöö korraldus

Õppe ja kasvatus korraldus lähtub riiklikus õppekavas esitatud nõuetest. Põhikoolis on traditsiooniline korraldus, kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel; õppeaasta jaguneb trimestriteks.

I trimester – 1. september – 30. november

II trimester – 1. detsember – 28. veebruar

III trimester – 1. märts – õppeperioodi lõpp

Õppe- ja kasvatuskorralduse põhivorm on õppetund. Õpilane osaleb õppepäevas direktori käskkirjaga kinnitatud päevakava või individuaalse õppekava alusel. Õppetunnid algavad kell 8.30 ja toimuvad direktori käskkirjaga kinnitatud tunniplaani alusel. Õppetunniks loetakse ka õppekäiku, milles toimub juhendatud õpe. Õppetund võib toimuda kooli ruumides, kooli territooriumil ja õppekäiguna väljaspool kooli territooriumi või e-õppetunnina. Lisaks õppetundidele on direktori käskkirjaga kinnitatud tugispetsialistide tunnid, õpiabitunnid, järeleaitamise- ja konsultatsioonitunnid, ringitunnid ja pikapäevarühma tegevus.

1.-4. klassides on õpetajal õigus kasutada ka üldõpetuslikku õpet, mille puhul keskendutakse teatud teemadele, eristamata tavapäraseid ainetunde. Lõpueksami toimumise päeval ja vähemalt kahel päeval enne seda õppetunde ei toimu. Lõpueksami toimumise päev ja sellele eelnenud kaks päeva arvatakse õppepäevade hulka.

Õpilaste nädalakoormus õppetundide osas on:

1. klass – 20 õppetundi;

2. klass – 23 õppetundi;

3. ja 4. klass – 25 õppetundi;

5. klass – 28 õppetundi;

6. ja 7. klass – 30 õppetundi;

8. klassis – 32 õppetundi;

9. klass – 32 õppetundi.

3.2. Põhikooli riikliku õppekava kohustuslikud tunnid

Ained	Klassid											
	1.	2.	3.	I KA	4.	5.	6.	II KA	7.	8.	9.	III KA
1) eesti keel	7	6	6	19	5	3	3	11	2	2	2	6
2) kirjandus				0		2	2	4	2	2	2	6
3) A-võõrkeel (inglise/saksa)			3	3	3	3	3	9	3	3	3	9
4) B-võõrkeel (inglise/saksa)				0			3	3	3	3	3	9
5) matemaatika	3	3	4	10	4	4	5	13	5	4	4	13
6) loodusõpetus	1	1	1	3	2	2	3	7	2			2
7) geograafia				0				0	1	2	2	5
8) bioloogia				0				0	1	2	2	5
9) keemia				0				0		2	2	4
10) füüsika				0				0		2	2	4
11) ajalugu				0		1	2	3	2	2	2	6
12) inimeseõpetus		1	1	2		1	1	2	1	1		2
13) ühiskonnaõpetus				0			1	1			2	2
14) muusika	2	2	2	6	2	1	1	4	1	1	1	3
15) kunst	2	1	2/1	4,5	1	1	1	3	1	1	1	3
16) tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus	1	2	1/2	4,5	1	2	2	5	2	2	1	5
18) kehaline kasvatus	2	3	3	8	3	3	2	8	2	2	2	6
Kohustuslik maht	18	19	23		21	23	29		28	31	31	
Vaba tunniressurss	2	4	2	8	4	5	1	10	2	1	1	4
Maksimaalne nädalakoormus	20	23	25		25	28	30		30	32	32	

3.3. Rakvere Põhikooli tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti

ÕPPEAINE	I	II	III	1. kooliaste		IV	V	VI	2. kooliaste		VII	VIII	IX	3. kooliaste	
				riiklik	lisa				riiklik	lisa				riiklik	lisa
eesti keel	7	6+1	6+1	19	+2	5+1	3+1	3	11	+2	2	2	2	6	
kirjandus							2+1	2	4	+1	2	2	2	6	
A-võõrkeel / inglise keel			3	3		3	3	3	9		3	3	3	9	
B võõrkeel/ vene keel								3	3		3	3	3	9	
matemaatika	3+1	3+2	4+1	10	+4	4+1	4+1	5	13	+2	5	4+1	4+1	13	+2
loodusõpetus	1	1+1	1	3	+1	2	2	3	7		2			2	
bioloogia											1	2	2	5	
geograafia											1+1	2	2	5	+1
füüsika												2	2	4	
keemia												2	2	4	
ajalugu							1+1	2	3	+1	2	2	2	6	
ühiskonnaõpetus								1	1				2	2	
inimeseõpetus		1	1	2			1	1	2		1	1		2	
kunst	2	1	2/1	4,5		1+1	1	1	3	+1	1	1	1	3	
muusika	2	2	2	6		2	1	1	4		1	1	1	3	
kehaline kasvatus, rütmika	2+1	3	3	8	+1	3	3	2+1	8	+1	2	2	2	6	
Tehnoloogia	1	2	1/2	4,5		1	2	2	5		2	2	1	5	
Informaatika						1	1			+2	1				+1
LUBATUD KOORMUS	20	23	25			25	28	30			30	32	32		

3.4. Valikained ja nende valimise põhimõtted

Valikained põhikoolis on kooli valik. Rakvere Põhikooli valikained on määratud kooliastmeti õppeainete süvendatud õpetamise eesmärgil. Rakvere Põhikooli õppekava tunnijaotusplaanis on toodud lisaks riikliku õppekava kohustuslikele tundidele valikaine tunnid ja lisatunnid vaba tunniressursi arvelt. Lisatundidega ei kaasne riiklikus õppekavas esitatud õpitulemustele ja õppesisule täiendavaid õpitulemusi ja õppesisu. Lisatunnid võimaldavad klassi- või aineõpetajal õpitulemuste saavutamiseks sobivate meetodite valiku kaudu pöörata süvendatud tähelepanu üld- ja valdkonnapädevuste saavutamiseks.

Valikained	Klassid											
	1.	2.	3.	I KA	4.	5.	6.	II KA	7.	8.	9.	III KA
informaatika				8	1	1		10	1			4
matemaatika	1	2	1		1	1				1	1	
eesti keel		1	1		1	1						
kirjandus						1						
loodusõpetus		1										
geograafia									1			
ajalugu						1						
kunst					1							
kehaline kasv	1						1					
loovtöö												

Loodusõpetus ja inimeseõpetus moodustavad 2. ja 3. klassis ühe õppeaine – loodusõpetus ja inimeseõpetus.

Rakvere Põhikoolis on A võõrkeel inglise keel ja B võõrkeel vene keel.

Kooli omapära ja piirkondliku eripära arvestamiseks, kutsealase eelkoolituse korraldamiseks, põhikoolide valikainete ning lõimitud aine- ja keeleõppe (sealhulgas keelekümblyuse) kasutamiseks võib kool kooli hoolekogu nõusolekul muuta riikliku õppekava kohustuslike õppeainete ja läbivate teemade nimistut (sealhulgas liita ning ümber kujundada õppeaineid) ning muuta tunnijaotusplaani, tagades oma kooli õpilastele riiklikus õppekavas määratud üldpädevuste, õpitulemuste ning õppe- ja kasvatusesmärkide saavutamise kooliastmete lõpuks.

3.5. Läbivad teemad

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada. Läbivad teemad puudutavad õpilase isiksuse ja sotsiaalse arengu seisukohalt olulisi eluvaldkondi, mida ükski õppeaine eraldi ei käsitle.

Rakvere Põhikooli õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke valikuid edasiõppimiseks järgmises kooliastmes;

Keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;

Kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;

Teabekeskkond – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskkonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi;

Tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;

Tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;

Väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

3.6. Läbivate teemade rakendamine

Õpikeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;

Aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte, e-õppepäevi, lõimingtunde.

Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;

Huvitegevuses - korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälisest õppetegevusest ja huviringide tegevusest ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides;

Valikaines (informaatika) - õpitakse kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (edaspidi IKT) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;

Läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna.

LÄBIV TEEMA		I KOOLIASTE	II KOOLIASTE	III KOOLIASTE
Kultuuriline identiteet	<p>Õpilast suunatakse:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) mõistma ennast kultuuri kandjana, edasiviijana ja kultuuride vahendajana; 2) mõistma kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana; 3) olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingusse, taunima diskrimineerimist; 4) tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ning seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule; 5) teadvustama ning tundma õppima mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust; 6) omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) 	<p>Õpilasele pakutakse võimalust osaleda oma kultuurikeskkonna tavades ja kogeda sellega seonduvaid emotsioone. Õpilasel aidatakse jõuda mõistmiseni, et teatud tavad ja kombed on omased teatud kultuurile. Õppe ja kasvatusena kujundatakse meie kultuuriruumis üldiselt tunnustatud käitumisharjumusi, toetatakse uudishimu uue ja erineva suhtes ning positiivset suhtumist sellesse. Õpilaste erinevaid kogemusi kokku viies saavutatakse üldpilt oma kultuurist ja selle kokkupuudetest teiste kultuuridega.</p>	<p>Õpilastes kujundatakse positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes. Õpitakse respektierima erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust ning kultuuride vastastikuse rikastamise vahendit. Õppes ja kasvatuses leitakse võimalusi, kus õppija saab rakendada oma teadmisi ja oskusi omakultuuri tutvustamiseks näiteks koolide ja rahvusvaheliste projektide kaudu.</p>	<p>Õpilasel aidatakse mõista, et omaenda tugev kultuuriline identiteet toetab teda teistes kultuurides orienteerumisel. Õpilasele pakutakse erinevaid võimalusi omandada kogemusi ning süvendada teadmisi teistest kultuuridest, saada elamusi erinevatest kunsti- ja kultuurivaldkondadest, sealhulgas võimalust kaasa lüüa kohalike kultuurisündmuste ettevalmistamises ja läbiviimises.</p>

	kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.			
LÄBIV TEEMA		I KOOLIASTE	II KOOLIASTE	III KOOLIASTE
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	<p>Õpilast suunatakse:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele; 2) arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisioskusi ning teabega ümberkäimise oskusi; 3) arendama oskust seada endale eesmärgid ning tegutseda neid ellu viies süsteemselt; 4) kujundama valmisolekut elukestvalt õppida ja kutseotsuseid teha ning tundma haridus- ja koolitusvõimalusi; 5) tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega, nende arenguga minevikus ja tulevikus, tundma õppima töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kodukoha majanduskeskkonda. 	Mänguliste tegevuste abil aidatakse õpilasel kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemustele igapäevaelust. Õpilasele tutvustatakse erinevaid tegevusalasid ja ameteid, nende olulisust ning omavahelisi seoseid.	Teema käsitlemisel keskendutakse õpilase sotsiaalsetele ja toimetulekuoskustele, oma huvid ja võimete tundmaõppimisele ning arendamisele. Eesmärk on aidata õpilasel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskusi. Õpilasele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduste ja huvidega.	Teema käsitlemisel toetatakse õpilase võimete, huvid, vajaduste ja hoiakute teadvustamisele, õpioskuste arendamisele ning esmaste kutsevalikutega seostamisele. Õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema, millised eeldused ja võimalused on neil olemas, et oma soovet ellu viia. Tähtis on käsitleda töö ja kutsega seotud stereotüüpseid suhtumisi kriitiliselt, et need ei muutuks õpilase tulevikuväljavaadete piirajateks. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Õpilasele vahendatakse teavet edasiõppimisvõimaluste

				kohta ning luuakse võimalus saada kutsenõustamist.
LÄBIV TEEMA		I KOOLIASTE	II KOOLIASTE	III KOOLIASTE
Keskkond ja jätkusuutlik areng	<p>Õpilast suunatakse:</p> <p>1) aru saama loodusest kui terviksüsteemist, inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest ning inimese sõltuvusest loodusressurssidest;</p> <p>2) aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest;</p> <p>3) väärtustama bioloogilist (sealhulgas maastikulist) ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust;</p> <p>4) arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama isiklikke keskkonnaalaseid seisukohti ning pakkuma</p>	<p>Teema käsitlemine tugineb õpilase kogemustele, igapäevaelu nähtustele ning looduse vahetule kogemisele. Õppe ja kasvatus kaudu taotletakse õpilase keskkonnataju kujunemist, pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutsemisviisidele, mille abil on keskkonnaprobleeme võimalik praktiliselt ära hoida ja lahendada.</p>	<p>Keskendutakse peamiselt koduümbruse ja Eesti keskkonnaprobleemide käsitlemisele. Arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide ärahoidmises ja lahendamises ning kujundatakse keskkonnaalast otsustamisoskust. Arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamist, õpitakse teadvustama end tarbijana ning toimima keskkonda hoidvalt.</p>	<p>Teema käsitlemine keskendub kohalike ning globaalsete keskkonna- ja inimarenguprobleemide käsitlemisele. Eesmärk on kujundada arusaama loodusest kui terviksüsteemist, looduskeskkonna haprusest ning inimese sõltuvusest loodusvaradest ja -ressurssidest. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, rühmatööd, juhtumiuuringud, arutelud ning rollimängud. Õpitavad teadmised, oskused ja hoiakud loovad eeldused vastutustundliku ning säästva suhtumise kujunemiseks oma elukeskkonda ning eetiliste, moraalsete ja esteetiliste aspektide arvestamiseks igapäevaelu probleemide lahendamisel.</p>

	<p>lahendusi keskkonna- probleemidele;</p> <p>5) võtma vastutust jätkusuutiku arengu eest, kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise; hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimisvalikuid ja -eluviisi.</p>			
LÄBIV TEEMA		I KOOLIASTE	II KOOLIASTE	III KOOLIASTE
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkused	<p>Õpilast suunatakse:</p> <p>1) väärtustama ühiselu demokraatlikku korraldamist, koostööd, kodanikualgatusi ja vabatahtlikkusele põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivallatut lahendamist;</p> <p>2) olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklikke seisukohti ning neid väljendama;</p> <p>3) tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi;</p>	<p>Kesksel kohal on saada koostöö ja ühiste otsuste tegemise kogemusi. Selle viisid on õpilaste vabatahtlik tegevus, nt talgutöö, ühisürituste korraldamine vms.</p> <p>Tutvustatakse õpilasele kodukandi ettevõtteid, noorteühinguid ja teisi vabatahtlikke organisatsioone või huvirühmi, kes korraldavad kogukonnas üldkasulikke tegevusi, milles õpilased saavad osaleda.</p>	<p>Teema käsitlemisel on oluline toetada õpilase initsiatiivi ning pakkuda talle võimalusi ja abi ühisalgatusteks. Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi. Oluline on suunata õpilasi leidma jõukohastele probleemidele loomingulisi lahendusi ning aidata neil kogeda koos tegutsemise kasulikkust ja vajalikkust.</p>	<p>Keskendutakse ühiskonna eri sektorite (avaliku, tulundus- ja mittetulundussektori) toimimisele ning nende seostele. Tähtsal kohal on riigi demokraatliku valitsemise korraldus ning üksikisiku või huvirühma osalemis- ja mõjutamisvõimalused kohaliku ja ühiskonna tasandi otsuste tegemisel. Kodanikualgatusi ning vabatahtlikuna tegutsemise mõistmiseks ja motiveerimiseks ning ettevõtlikkuse arendamiseks tutvustatakse õpilasele võimalusi osaleda</p>

	<p>4) mõistma avaliku, ettevõtlus- ja mittetulundussektori seoseid ning toimimist;</p> <p>5) mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas ning omandama oskusi osaleda otsustamisprotsessides;</p> <p>6) mõistma ettevõtluse rolli ühiskonnas ning suhtuma positiivselt ettevõtlusse ja selles osalemisse.</p>			<p>tegevustes paikkonna hüvanguks ning julgustatakse neis tegevustes osalema.</p>
LÄBIV TEEMA		I KOOLIASTE	II KOOLIASTE	III KOOLIASTE
Teabekeskond	<p>Õpilast suunatakse:</p> <p>1) mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi;</p> <p>2) valima sobivat suhtlus- ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest;</p> <p>3) määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet;</p> <p>4) kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabekeskondi;</p> <p>5) arendama kriitilise teabeanalüüsi oskust.</p>	<p>Keskmes on õpilase igapäevane teabekeskond. Õpetaja abil ja kaaslaste toel harjutakse kirjeldama oma tegevust teabekeskonnas. Õpilane õpib mõistma temale suunatud teadete suhtluseesmärki ning eristama olulisi teateid ebaolulistest. Samuti harjub õpilane mõistma, millised seaduspärasused kehtivad privaatses ja millised avalikus ruumis, sealhulgas internetis. Läbiva teema rõhuasetused toetavad I kooliastmes inimeseõpetuse, emakeele ning teiste õppeainete kaudu toimuvat suhtlemisoskuste kujundamist. Õpilase eakohast meediakasutust</p>	<p>Käsitluse keskmes on avalikus ja privaatses ruumis toimimise seaduspärasused ning põhiliste kommunikatsiooniformaatide tundmaõppimine. Õpilane harjub internetis liikudes eristama avalikku ja isiklikku sfääri ning valima selle põhjal õiget suhtlusviisi. Teise kooliastme jooksul harjutakse lugema ja kuulama uudist kui üht ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ning tuvastama uudises puuduvat teavet.</p>	<p>Teema käsitlemisel õpitakse mõistma ja analüüsima meedia rolli ühiskonnas, sealhulgas majanduselus ning kasutama meediat teabeallikana. Senisest olulisemaks muutub teabe usaldusvääruse kriitiline hindamine, kuna õpilane hakkab leitud teavet järjest rohkem kasutama isiklike otsuste tegemiseks (nt õppimisvõimalusi valides). Õpetus- ja kasvatus töö aitavad õpilasel mõista internetis leiduvaid võimalusi ja ohte ning ennast ja oma privaatsust</p>

		arvestades pööratakse rohkem tähelepanu visuaalsele meediale ning visuaalse teksti analüüsile.		kaitsta; iseseisev teabeotsing muutub õpilasele harjumuspäraseks. Läbiva teema käsitlemine loob võimalused analüüsida meediaga seotud problemaatilisi olukordi (eraellu sekkumine, väärteabe edastamine, huvide kahjustamine, kallutatud teabe edastamine vms).
LÄBIV TEEMA		I KOOLIASTE	II KOOLIASTE	III KOOLIASTE
Tehnoloogia ja innovatsioon	<p>Õpilast suunatakse:</p> <p>1) omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades;</p> <p>2) mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;</p> <p>3) aru saama tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest;</p>	<p>Õpitakse tundma infotehnoloogia kasutamise põhivõtteid, vormistades arvutiga loovtöid. Soovitav on kasutada eelkõige frontaalset õpetamismeetodit ning mängulisi arvutiprogramme. Tehnoloogia rakendamise võimalusi mitmekesistatakse foto või video tegemise ning mudelite ja makettide meisterdamise integreerimise kaudu õppetegevusse.</p>	<p>Teema käsitlemine põhineb eelkõige kooli ja õppetöoga seonduvatel praktilistel ülesannetel, mis eeldavad tehnoloogia rakendamist erinevates ainetundides või huvitegevuses.</p>	<p>Teema käsitlemine III kooliastmes kujundab IKT rakendamise pädevusi igapäevaelus ja õpingutes. Nende pädevuste kujundamiseks tuleb erinevate õppeainete õpetajatel lõimida oma ainetundidesse IKT rakendamisel põhinevaid meetodeid ja töövõtteid. Lisaks arvutiklassis peetud ainetundidele on III kooliastmes soovitatav kasutada nüüdisaegseid IKT vahendeid ka kodutööde ja õueõppe puhul.</p>

	<p>4) mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamise seotud eetilistes küsimustes;</p> <p>5) kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (edaspidi IKT) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;</p> <p>6) arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel erinevates projektides.</p>			
LÄBIV TEEMA		I KOOLIASTE	II KOOLIASTE	III KOOLIASTE
Tervis ja ohutus	<p>Õpilast suunatakse:</p> <p>a) tervise valdkonnas:</p> <p>1) terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisele;</p> <p>2) kasutama oma teadmisi, enesega toimetuleku oskusi ning üldisi sotsiaalseid oskusi enda ja teiste turvalisuse, sealhulgas</p>	<p>Teema käsitlemisel pannakse rõhk tervislike ja ohutute käitumisviiside kujundamisele. Õppija omandab eakohased teadmised ja oskused seonduvalt tervise füüsilise, vaimse, emotsionaalse kui sotsiaalse tervise aspektiga ning kujuneb tervist väärtustav hoiak. Selles vanuses on tähtis, et õpilane mõistaks ohu olemust ja selle tekkepõhjusti oma igapäevases</p>	<p>Peamist tähelepanu pööratakse teadmiste ja oskuste kujundamise kõrval eelkõige vastavasisuliste väärtushinnangute kujundamisele, õpetuse elulähedusele ja levinuma riskikäitumise ärahoidmisele (käitumine, millega kaasnevad nt vigastused, ohu tekkimine, alkoholi jt uimastite kuritarvitamine, suitsetamine, seksuaalne riskikäitumine, ebatervislik toitumine, vähene</p>	<p>Teema käsitlemisel pööratakse tähelepanu tervist ja ohutust väärtustavate hoiakute kujundamisele ning tervisliku ja ohutu käitumise oskuste arendamisele. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, diskussioon, juhtumianalüüsid, rühmatöö, uurimisprojektid</p>

	<p>turvalise koolikeskkonna kujundamiseks;</p> <p>3) teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega;</p> <p>4) leidma ning kasutama usaldusväärset terviseteadet ja abiteenuseid;</p> <p>5) teadvustama keskkonna mõju oma tervisele.</p> <p>b) ohutuse valdkonnas:</p> <p>1) tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi;</p> <p>2) vältima ohuolukordadesse sattumist;</p> <p>3) kujundama turvalisele kooli- ja kodukeskkonnale ning liiklusohutusele suunatud hoiakuid ja käitumist;</p> <p>4) omandama teadmisi ning oskusi ohu- ja kriisiolukordades tõhusalt käituda.</p>	<p>keskkonnas ning omandaks oskused käituda ohutult ja turvaliselt. Õppemeetoditest on rõhk jutustustel, aruteludel, rühmatöödel, demonstratsioonidel, rollimängudel ja käitumise modelleerimisel.</p>	<p>kehaline aktiivsus ja kehaline ülekoormus). Õppemeetoditest sobivad aktiivõppemeetodid, arutelu, rühmatöö, rollimängud ja demonstratsioonid. Õppetööd ainetundides saavad täiendada noortelt noortele metoodikal põhinevad tunnivälised projektid.</p>	<p>ja rollimängud. Tähtsal kohal on ka õpilastega korraldatavad klassivälised ennetusprogrammid ning õpilaste maksimaalne kaasamine tervist edendavatesse ja ümbritseva turvalisust suurendavatesse tegevustesse.</p>
--	---	--	---	---

LÄBIV TEEMA		I KOOLIASTE	II KOOLIASTE	III KOOLIASTE
Väärtused ja kõlblus	<p>Õpilast suunatakse:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tunnustama väärtusi, kõlbelisi norme ja viisakusreegleid; 2) analüüsima süstemaatiliselt kõlbelisi norme ja väärtusi; 3) arutlema üldtunnustatud eetiliste printsiipide üle ja neid omaks võtma; 4) juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel; 5) osalema kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamises ning neid järgima; 6) reflekteerima nii iseenda kui ka kaasinimeste käitumispõhimõtete üle, kasutades kõlbeliste konfliktide lahendamise ning vastutustundlike valikute tegemise oskusi. 	<p>Põhirõhk on iseenda tundmaõppimisel, heade kommete omandamisel ja sellise klassikollektiivi kujundamisel, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, inimväärikust, lugupidamist enda ja teiste vastu, lubaduste pidamist ning demokraatlikku osalemist ja rahvuslikkust. Õppemeetoditest on esikohal töö jutustustega, rollimängud, arutelud ja õpetaja selgitused, mille vältel õpitakse oma kogemusi teadvustama ning oma tegutsemist jälgima ja reflekteerima.</p>	<p>Teadvustatakse ja mõtestatakse kõlbelisi norme ning kujundatakse sallivust ja lugupidamist erinevate inimeste vastu. Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitluse kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist humanistlike kõlbeliste normide taustal. Õpilase mõttearendustesse tuleks suhtuda paindlikult, jättes õpilasele võimaluse säilitada oma arvamusi. Õppemeetoditest on kesksel kohal lugude analüüs, aktiivõppemeetodid, rühmatöö, konfliktsete juhtumite arutelu ning rollimängud. Õppevara kaudu tutvustatakse õpilasele positiivseid kõlbelisi eeskujusid ja ideaale. Igapäevases koolielus pakutakse võimalusi rakendada omandatud teadmisi.</p>	<p>Teema käsitlemine III kooliastmes toob selgemalt esile väärtushinnangute ja kõlbeliste normide ühiskondliku ning ajaloolis-kultuurilise mõõtme. Erinevate maailmavaadete ja religioonide tutvustamisega (ajaloos ning tänapäeval) toetatakse sallivuse ja lugupidava suhtumise ning maailmavaatelistes küsimustes orienteerumise oskuste kujunemist. Eri allikatest teabe kogumisega, erinevates õppeainetes käsitletu ning kogemuste põhjal juhitakse õpilasi arutlema väärtuste ja kõlbelisuse teemade üle, võrdlema erinevaid seisukohti ja põhjendama oma seisukohti, pidades silmas eelarvamusteta, taktitundelist, avatud ja lugupidavat suhtumist erinevatesse arusaamadesse. Sobilik on teha uurimisprojekte, mis</p>

				võimaldavad käsitleda küsimusi sügavamalt ja mitmekülgselt.
--	--	--	--	---

3.7. Lõiming

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld-ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse õppeainete töökavade tasemel.

Rakvere Põhikoolis lõimingu eesmärgiks on pakkuda õpilastele motiveeritud õppimist, seostada erinevate õppeainete teadmisi ja oskusi lähtuvalt õpilaste huvidest.

Õppe lõimimine toimub mitmel erineval moel:

-ainetevahelised seosed - erinevate õppeainete õppesisu elementide seosed;

-ajaline kooskõla - kaht iseseisvat õppeainet seostatakse ajaliselt; ühes aines õpitu toetab teises õppeaines õpitavat;

-õppeainete kombineerimine- luuakse seoseid kahe või enama õppeaine vahel ja sees;

-teemakeskne lõiming - erinevate õppeainete ja läbivate teemade lõiming, ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ja viiside abil.

Õppe lõimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimise, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab kool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd.

Lõimingu õnnestumiseks on oluline õpetajate koostöö. Õpetaja on lõimingu viiside valikul vaba ning lõiming kajastub õpetaja töökavas kirjeldatuna õppetegevusena.

Lõiming on tegevus, mis eeldab:

- õpilaskeskset õppetegevust;
- õpilase aktiivsust ja motiveeritust;
- päheõppimise vähendamist;
- leidmist, lahendamist ja lahenduste põhjendamist;
- kriitilist ja läbi mõeldud teadmiste õppimist;
- õppimise seostamist reaalse eluga;
- arutelusid ja suhtlemist;
- tänapäevaseid õpetamismeetodeid;
- uurimusliku õppe ja probleemõppe kasutamist: vaatlus, hüpotees, katse, analüüs;
- õppematerjali süstematiseeritust;
- teadmiste omandamist kogemuste põhjal ja seostatuna.

4. ÕPPEKESKKONNA MITMEKESISTAMISEKS KAVANDATUD TEGEVUSED, SH ÕPPEKAVA RAKENDAMIST TOETAVAD TEGEVUSED

Iga õppeaasta alguses kavandatakse ülekoolilised ja koolidevahelised projektid (üritused) kooli üldtööplaanis. Ettepanekuid ülekooliliste, koolidevaheliste ja rahvusvaheliste projektide koostamiseks ja läbiviimiseks või nendes osalemises võivad teha kõik kooli töötajad, lapsevanemad ja õpilased. Projekt on ühekordse, tähtajalise, piiratud ressurssidega ja kindlaks määratud tulemuse saavutamiseks tehtav töö.

Kõikidel projektidel (üritustel) on projektijuht -eestvedaja, kelle ülesanne on koostöös projektirühmaga määratleda projekti (ürituse) eesmärgid lähtuvalt üldpädevustest. Projektile peab olema selge eesmärk ja kindlad ajapiirid. Peale projekti toimumist viiakse läbi selle tulemuste analüüs lähtuvalt püstitatud eesmärkidest (määratletakse tulemuste ja protsessi tugevused ja nõrkused) ning kavandatakse parendustegevused edaspidiseks.

4.1. Üldpädevused ja nende kujundamine tunniväliste tegevuste kaudu

Pädevus on asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või – valdkonnas tulemuslikult toimida. Pädevused jagunevad üld-, valdkonna- ja õppeaine pädevusteks.

Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevuste kujundamine toimub Rakvere Põhikoolis kõikide ainetundide ja tunnivälise tegevuse kaudu ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate ning kooli ja kodu ühistöös.

4.1.1 Kultuuri- ja väärtuspädevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdisaegse kultuurisündmustega, väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;

	Tunnivälise tegevuse
Suutlikkus hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast.	Koolis toimivad üritused ja aktused riiklike ja kooliga seotud tähtpäevade tähistamiseks, kus tunnustatakse silmapaistnud õpilasi. Igal õppeaastal valitakse klassides sõbralikumad õpilased. Kooli töötajad ja õpilased peavad kinni kodukorra reeglitest, mis on sõnastatud oodatava käitumise kirjeldusena.

Tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega.	Õppeaasta alguses ja trimestrite kaupa planeeritakse ja korraldatakse klassides tunniväliseid ühisüritusi, õppekäike ja osaletakse ülekoollistes ettevõtmistes, kaasates ka lapsevanemaid.
Tajuda ja väärtustada oma seotust loodusega.	Korraldatakse õppekäike loodusesse, matkapäevi, loodusvaatlusi. Osaletakse loodusteemalistes projektides. Toimub igaaastane keskkonnanädal. Koolis töötab loodusring. Osaletakse KIK projektides.
Tajuda ja väärtustada oma seotust oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdisaegse kultuurisündmustega.	Vähemalt üks kord aastas esinevad koolis professionaalsed muusikud. Vähemalt kaks korda aastas, jõulude ajal ja kevadel, toimuvad õpilaskontserdid. Toimuvad rahvakalendriga seotud üritused. Õpilastel on võimalus osaleda mudilaskooris ja erinevates muusikaringides. Klassid külastavad etendusi ja muusikaüritusi väljaspool kooli. Korraldatakse kohtumisi kultuuriinimestega.
Väärtustada loovust ja kujundada ilumeelt.	Kantakse hoolt kooliruumide esteetilise väljanägemise eest. Toimuvad õpilaste loovtööde väljapanekud ja näitused, töötab loovus -ja taaskasutusring. Kooliruumid on tähtpäevade puhul kaunistatud.

4.1.2. Sotsiaalne ja kodanikupädevus –suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;

	Tunniväline tegevus
Suutlikkus ennast teostada, toimida teadliku ja vastutustundliku kodanikuna.	Õpilaste osalus kooli üritustel on aktiivne. Neid innustatakse esinema konverentsidel, konkurssidel, olümpiaadidel ja spordivõistlustel. Õpilased korraldavad ja viivad ise läbi üritusi.

Toetada ühiskonna demokraatlikku arengut.	Iga õppeaasta esimesel trimestril toimub õpilasesinduse valimine. Õpilasesindus on kaasatud õpilastega seotud otsuste tegemisse. Kooli õpilaskonna hulgas viiakse läbi rahuloluküsitlusi.
Teada ning järgida ühiskonnas kehtivaid väärtusi ja norme ning erinevate keskkondade reegleid.	Koolis toimub igal aastal evakuaatsiooniõppus. 10-aastastele õpilastele korraldatakse liiklusalane koolitus ja võimaldatakse saada jalgrattalood. Koolis on jalgrattaring kolmanda klassi õpilastele.
Teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides.	Koolis korraldatakse ühistegevusi koostöös linna teiste asutustega (loomade varjupaik, hooldekodu, Rakvere Haigla), lasteasutuste ja koolidega. Õpilastele korraldatakse esmaabikoolitusi.
Aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel.	Kooli kutsutakse külalisesinejaid erinevatest valdkondadest. Projekti „Tagasi kooli“ raames pakutakse võimalust anda tunde kooli vilistlastel, lastevanematel ja teistel asjast huvitatutel. Koolil on klassid erituge vajavatele õpilastele.

4.1.3. Enesemääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;

	Tunniväline tegevus
Suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi.	Õpilaste seas viiakse läbi rahuoluküsitlusi, eneseanalüüse ja arenguvestlusi koos vanematega.
Järgida terveid eluviise.	Õppeaasta jooksul toimub koolis kaks kergejõustiku spordipäeva ja üks suusaspordipäev. Sobiva ilma korral võimaldatakse õpilastel viibida vahetundide ajal ja pikapäevarühmas õues. Vahetundides jagatakse puu- ja juurvilju. Kool on liitunud programmidega Tervist Edendav Kool, Liikuma Kutsuv Kool.

Lahendada iseendaga, oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvaid ning inimsuhetes tekkivaid probleeme.	Klassijuhatajad ja sotsiaalpedagoog nõustavad õpilasi ja nende vanemaid. Võimalik on pöörduda koolipsühholoogi poole.
---	---

4.1.4. Õpipädevus – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;

	Tunniväline tegevus
Suutlikkus organiseerida õpikeskkonda ja hankida õppimiseks vajaminevat teavet.	Õpilaspäeviku kasutamine on kohustuslik I ja II kooliastmes, õpilased võivad vabalt valida päeviku formaati. III kooliastmes päeviku kasutamise kohustust ei ole, kuid kõik õpilased peavad kodused ülesanded üles märkima vabalt valitud viisil. Läbi ringitegevuse arendatakse oskust kasutada interaktiivseid kommunikatsioonivahendeid.
Planeerida õppimist ning seda plaani järgida.	Algklassides õpetatakse õpilaspäeviku kaudu koostama ja järgima päevaplaani/ nädalaplaani.
Kasutada õpitut, sealhulgas õpioskusi ja -strateegiaid, erinevates kontekstides ning probleeme lahendades.	Koolis toimuvad mälumängud Nupukate Nagin, seiklusemängud, õpilaskonverents ehk loovtööde konverents. Osaletakse veebipõhistes viktoriinides, projektides.
Analüüsida enda teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi ning selle põhjal edasiõppimise vajadust.	9.klassi õpilasi nõustatakse valiku tegemisel õpingute jätkamiseks koostöös Töötukassa spetsialistidega.

4.1.5. Suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;

	Tunniväline tegevus
Suutlikkus ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid, oma seisukohti esitada ja põhjendada.	Korraldatakse ja osaletakse omaloomingu konkursil, õpilaskonverentsidel. Õpilased esinevad kooli üritustel ja aktustel, väljaspool kooli. Klassiõhtud ja koolipeod pakuvad õpilastele erinevaid võimalusi arendada väljendusoskust, esitada ja põhjendada seisukohti. Tundides valminud ühistööd on välja pandud kogu koolile vaatamiseks/lugemiseks.
Lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust.	Õpilased loevad igale klassile väljatöötatud kohustuslikku ja soovituslikku tunnivälisest lugemisvara. Kooli stendidele, infoseinale pannakse üles õpilastele suunatud teabe – ja tarbetekstid.
Kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili.	Koolis järgitakse korrektset keelekasutust: ainetundides ja tunnivälises tegevuses, omaloomingu töödes, stendidel, kooli kodulehel ja kooli dokumentatsioonis.
Väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt.	Koolis tähistatakse emakeelepäeva. Veebruaris/märtsis toimub võõrkeelte nädal. Koolis viiakse läbi kirjandivõistlusi ja loomekonkursse.

4.1.6. Matemaatika -, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;

	Tunniväline tegevus
Suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid erinevaid ülesandeid lahendades kõigis elu- ja tegevusvaldkondades	Trimestri viimasel päeval viiakse koolis läbi Nupukate Nagin. Toimuvad Matetalgud, osaletakse Kängurul, võetakse osa erinevatest veebipõhistest viktoriinidest ja võistlustest Pranglimine, MATH99. Õpilased osalevad vabariiklikul peastarvutamise konkursil. Osalemine maakondlikel olümpiaadidel ja viktoriinidel.

4.1.7. Ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja neid ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi; aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärged, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske;

	Tunniväline tegevus
Suutlikkus ideid luua ja neid ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades.	Vähemalt kord õppeaastas toimub jõulu- või mardilaat, kus õpilased müüvad ja vahetavad ise valmistatud esemeid. Veebruaris on sõbrapäevakohvik. Kool on liitunud projektiga "Ettevõtlik kool".
Näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi.	Õpilased teevad õpilasesinduse kaudu ettepanekuid koolitöö korraldamiseks.
Seada eesmärged ja neid ellu viia.	Arenguestlustel õpilaste ja nende vanematega püstitatakse eesmärged ja arutatakse nende täitmist.
Korraldada ühistegevusi, näidata initsiatiivi ja vastutada tulemuste eest.	Klassikollektiividele antakse võimalus korraldada koolis ühisüritusi, klassiõhtuid, sportlikke üritusi.
Reageerida paindlikult muutustele ning võtta arukaid riske.	Rakendatakse esmaabi- ja evakuatsiooniõppuselt saadud teadmisi igapäevaelus.

4.1.8. Digipädevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuv ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

	Tunniväline tegevus
Suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuv ühiskonnas nii õppimisel, kui suheldes.	E-õpe, kord kuus e-õppepäev 5.-9.kl ja kord trimestris 1. - 4. klass.

Leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust.	Erinevad IKT alalased üritused, projektid.
Osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel.	Robootikaring, Moodle keskkonna kasutamine III kooliastmes, IT-Nuti ring I kooliastmes.
Olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.	Internetiturvalisuse loengud.

4.2. Pädevuste kujundamine ainevaldkondade kaudu

Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad lõiming teiste ainevaldkondade õppeainetega ning tunni- ja kooliväliline tegevus. Valdkonnapädevused realiseeruvad õpitulemuste saavutamisel ja nende kirjeldused on esitatud ainevaldkondade kavades.

Õppekavas on järgmised ainevaldkonnad: eesti keel ja kirjandus, võõrkeeled, matemaatika, loodusained, sotsiaalsained, kunstiained, tehnoloogia, kehaline kasvatus.

Pädevustes eristatakse järgmisi omavahel seotud komponente: teadmised, oskused, väärtushinnangud ja käitumine. Nimetatud nelja komponendi õpetamisel on kandev roll õpetajal, kelle väärtushinnangud ja enesekehtestamisoskus loovad sobiliku õpikeskkonna ning mõjutavad õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist. Valdkonnapädevuste kujunemist toetavad ka õpitulemused. Õpitulemused kajastavad õpilaste head saavutust.

4.2.1. Eesti keel ja kirjandus

	Kujundatavad pädevused
Kultuuri-ja väärtuspädevus	Kirjandusõpetuses on peamine rõhk kõlbeliste ja esteetilis-emotsionaalsete väärtuste ning kultuuriväärtuste kujunemisel loetavate ilukirjandus- ja ainetekstide alusel. Ka keeleõpetus rõhutab vaimseid ja kultuuriväärtusi: keelt kui rahvuskultuuri

	<p>kandjat, keeleoskust kui inimese identiteedi tähtsat osa. Keeleõpetus väärtustab funktsionaalset kirjaoskust ning teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse.</p>
Sotsiaalne ja kodanikupädevus	<p>Ainevaldkonna õppeained avardavad õpilase maailmapilti ja ettekujutust inimsuhetest ning kujundavad suhtluspädevust: suulise ja kirjaliku suhtluse oskusi, suhtluspartneri arvestamist ning sobiva käitumisviisi valikut, oma seisukohtade esitamise ja põhjendamise oskust.</p>
Enesemääratluspädevus	<p>Enesemääratluspädevuse ja vastutustunde kujunemist toetatakse nii meedia- ja kirjandustekstidest kui ka õpilaste igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide arutamise, seisukohavõtu ja lahenduste otsimisega nii keele- ja kirjandustundides kui ka loovtöodes. Pädevuse kujunemist soodustab õpilaste osalemine erinevates projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning keele- ja kirjandusteadmiste rakendamist ning täiendamist eri allikatest.</p>
Õpipädevus	<p>Keele- ja kirjandusõpetus arendavad olulisi õpipädevusi: kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist, fakti ja arvamuse eristamist, eri allikatest teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist, eri liiki tekstide koostamist ning oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist.</p>
Suhtluspädevus	<p>Ainevaldkonna õppeained toetavad sotsiaalse pädevuse kujunemist, avardades õpilase maailmapilti ja ettekujutust inimsuhetest ning kujundades suhtluspädevust: suulise ja kirjaliku suhtluse oskusi, suhtluspartneri arvestamist ning sobiva käitumisviisi valikut, oma seisukohtade esitamise ja põhjendamise oskust.</p>

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogialane pädevus	Matemaatikaalase sõnavara õigekiri. Funktsionaalse lugemisoskuse arendamine, mis toetab tekstülesannetest arusaamist ja lahendamist.
Ettevõtlikkuspädevus	Ettevõtlikkuspädevuse ja vastutustunde kujunemist toetatakse nii meedia- ja kirjandustekstidest kui ka õpilaste igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide arutamise, seisukohavõtu ja lahenduste otsimisega nii keele- ja kirjandustundides kui ka loovtöodes. Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist soodustab õpilaste osalemine erinevates projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning keele- ja kirjandusteadmiste rakendamist ning täiendamist eri allikatest.
Digipädevus	Keelt ja kirjandust õppides kasutatakse digivahendeid internetis eri liiki tekstide ning audiovisuaalse meedia otsimiseks, sh märksõnadega. Saadud teavet rakendatakse probleeme lahendades, nende üle arutledes või uut sisu luues, kasutades digikeskkonda sihipäraselt koos teiste teabeallikatega. Õpitakse tekste digitaalselt looma ja vormistama, järgides autoriõigusi viitamise ning teksti digitaalsel kujul säilitamise korral. Isikuandmeid sisaldavaid tekste koostades ning digikeskkonnas suheldes pööratakse tähelepanu interneti turvalisusele ja igapäevaelu väärtuspõhimõtete arvestamisele

4.2.2. Võõrkeeled (inglise keel, vene keel)

	Kujundatavad pädevused
Kultuuri-ja väärtuspädevus	Keeleõpetus rõhutab vaimseid- ja kultuuriväärtusi: keelt kui rahvuskultuuri kandjat, keeleoskust kui inimese identiteedi tähtsat osa. Keeleõpetus väärtustab funktsionaalset kirjaoskust ning teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus	Sotsiaalse pädevuse kujundamisele aitab kaasa erinevate õpitöövormide kasutamine (nt rühmatöö, projektõpe) ning aktiivne osavõtt õpitava keelega seotud kultuuriprogrammidest.
Enesemääratluspädevus	Enesemääratluspädevus areneb võõrkeeletunnet kasutatavate teemade kaudu. Iseendaga ja inimsuhetega seonduvat saab võõrkeeletunnet käsitleda arutluste, rollimängude ning muude õpitegevuste kaudu, mis aitavad õpilastel jõuda iseenda sügavama mõistmiseni.
Õpipädevus	Õpipädevust kujundatakse pidevalt erinevaid õpistrateegiaid rakendades (nt teabe otsimine võõrkeelsetest allikatest, sõnaraamatu kasutamine). Olulisel kohal on eneserefleksioon ning õpitud teadmiste ja oskuste analüüsimine
Suhtluspädevus	Suhtluspädevus on võõrkeeletunnet keskmise pädevuse. Võõrkeeletunnetuse eesmärgid lähtuvad otseselt suhtluspädevuse komponentidest ning nende sisust. Hea eneseväljendus-, teksti mõistmise ja tekstiloomete oskus on eduka suhtlemise eelduseks võõrkeeltes.
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Pädevuse raames tuleb osata arvulisi väärtusi väljendada (nt sisseoste tehese), samuti saab teemade raames käsitleda matemaatikapädevuse vajalikkust erinevates elu- ja tegevusvaldkondades.
Ettevõtlikkuspädevus	Ettevõtlikkuspädevus kaasneb eelkõige enesekindluse ja julgusega, mida annab inimesele võõrkeeleoskus. Toimetulek võõrkeelses keskkonnas avardab õppija võimalusi viia ellu oma ideid ja eesmärke ning loob eeldused koostööks teiste sama võõrkeelt valdavate eae- ja mõttekaaslastega.
Digipädevus	Võõrkeelt õppides kasutatakse digivahendeid internetis info otsimiseks ning saadud teabe rakendamiseks, arutledes erinevate kultuuri- ja

	<p>igapäevaelu teemade üle. Rakendatakse veebisõnastikke, tõlkeprogramme ja muid asjakohased digitaalseid rakendusi, luuakse sisu ning säilitatakse loodud digitaalsel kujul. Digikeskkonnas võõrkeeles suheldes jälgitakse info ohutut kasutamist ja jagamist. Eraelu kajastavaid, sh isikuandmeid sisaldavaid, tekste koostades ning jagades pööratakse tähelepanu interneti turvalisusele.</p>
--	---

4.2.3. Matemaatika

	Kujundatavad pädevused
Kultuuri- ja väärtuspädevus	<p>Matemaatika on erinevaid kultuure ühendav teadus, kus õpilased saavad tutvuda eri maade ja ajastute matemaatikute töödega. Õpilasi suunatakse tunnetama loogiliste mõttekäikude elegantsi ning õpitavate geomeetriliste kujundite ilu ja seost arhitektuuri ning loodusega (nt sümmeetria, kuldlõige). Matemaatika õppimine eeldab järjepidevust, selle kaudu arenevad isiksuse omadustest eelkõige püsivus, sihikindlus ja täpsus. Kasvatatakse sallivalt suhtuma erinevate matemaatiliste võimetega õpilastesse.</p>
Sotsiaalne ja kodanikupädevus	<p>Vastutustunnet ühiskonna ja kaaskodanike ees kasvatatakse vastavate (sellesisuliste) tekstülesannete lahendamise kaudu. Rühmatöö abil arendatakse koostööoskust.</p>
Enesemääratluspädevus	<p>Matemaatikat õppides on tähtsal kohal õpilaste iseseisev töö. Iseseisva ülesannete lahendamise kaudu võimaldatakse õpilasel hinnata ja arendada oma matemaatilisi võimeid.</p>
Õpipädevus	<p>Matemaatikat õppides on väga oluline tunnetada materjali sügavuti ning saada kõigest aru. Probleemülesandeid lahendades arendatakse analüüsimise, ratsionaalsete võtete otsingu ja</p>

	<p>tulemuste kriitilise hindamise oskust. Väga oluline on üldistamise ja analoogia kasutamise oskus: oskus kanda õpitud teadmisi üle sobivatesse kontekstidesse. Arendada õpilastes iseseisva mõtlemise oskust ka keerulisemate ülesannete lahendamisel. (Õpilases kujundatakse arusaam, et keerukaid ülesandeid on võimalik lahendada iseseisva mõtlemise teel.)</p>
<p>Suhtluspädevus</p>	<p>Matemaatikas arendatakse suutlikkust väljendada oma mõtet selgelt, lühidalt ja täpselt. Eelkõige toimub see hüpoteese ja teoreeme sõnastades ning ülesande lahendust vormistades. Tekstülesannete lahendamise kaudu areneb oskus teksti mõista: eristada olulist ebaolulisest ja otsida välja etteantud suuruse leidmiseks vajalikku infot. Matemaatika oluline roll on kujundada valmisolek erinevatel viisidel (tekst, graafik, tabel, diagramm, valem) esitatud info mõistmiseks, seostamiseks ja edastamiseks. Arendatakse suutlikkust formaliseerida tavakeeles esitatud infot ning vastupidi: esitada matemaatiliste sümbolite ja valemite sisu tavakeeles.</p>
<p>Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus</p>	<p>Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus tähendab matemaatiliste mõistete ja seoste tundmist, suutlikkust kasutada matemaatikat temale omase keele, sümbolite ja meetoditega erinevate ülesannete modelleerimisel nii matemaatikas kui ka teistes õppeainetes ja eluvaldkondades. Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus hõlmab üldist probleemide lahendamise oskust, mis sisaldab oskust probleeme püstitada, sobivaid lahendusstrateegiaid leida ja neid rakendada, lahendusideed analüüsida ning tulemuse tõesust kontrollida. Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus tähendab loogilise arutlemise, põhjendamise ja tõestamise ning erinevate esitusviiside (sümbolite, valemite, graafikute, tabelite,</p>

	<p>diagrammide) mõistmise ja kasutamise oskust.</p> <p>Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus hõlmab ka huvi matemaatika vastu, matemaatika sotsiaalse, kultuurilise ja personaalse tähenduse mõistmist.</p>
Ettevõtlikkuspädevus	<p>Selle pädevuse arendamine peaks matemaatikas olema kesksel kohal. Uute matemaatiliste teadmiseni jõutakse sageli vaadeldavate objektide omaduste analüüsimise kaudu: uuritakse objektide ühiseid omadusi, mille alusel sõnastatakse hüpotees ning otsitakse ideid hüpoteesi kehtivuse põhjendamiseks. Sellise tegevuse käigus arenevad oskus näha ja sõnastada probleeme, genereerida ideid ning kontrollida nende tõekspidavust (headust).</p> <p>Tõenäosusteooria, funktsioonide ja protsentarvutusega ülesannete lahendamise kaudu õpitakse uurima objekti erinevate parameetrite põhjustatud muutusi, hindama oma riske ja toimima arukalt. Ühele ülesandele erinevate lahenduste leidmine arendab paindlikku mõtlemist ning ideede genereerimise oskust.</p> <p>Ettevõtlikkuspädevust arendatakse mitmete eluliste andmetega ülesannete lahendamise kaudu.</p>
Digipädevus	<p>Matemaatikat õppides kasutatakse digivahendeid info leidmiseks ning saadud teabega probleemülesannete lahendamiseks, sh loovate ja alternatiivsete lahenduskäikude leidmiseks. Digivahendeid rakendatakse hüpoteese püstitades ja kontrollides, matemaatilisi ja elulisi seoseid uurides ning visualiseerides. Digitaalse sisuloome oskust arendatakse uurimis- või loovtööde koostamise ja vormistamise kaudu. Isikuandmeid sisaldavaid ülesandeid koostades ja lahendades pööratakse tähelepanu interneti turvalisusele ning igapäevaelu väärtuspõhimõtete järgimisele.</p>

4.2.4 Loodusained (loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia)

	Kujundatavad pädevused
Kultuuri-ja väärtuspädevus	Loodusainetes saavad õpilased tervikülevaate looduskeskkonnas valitsevatest seostest ja vastasmõjudest ning inimtegevuse mõjust keskkonnale. Koos sellega arendatakse õpilaste väärtuspädevust – kujundatakse positiivne hoiak kõige elava ja ümbritseva suhtes, arendatakse huvi loodusteaduste kui uusi teadmisi ja lahendusi pakkuva kultuurinähtuse vastu, teadvustatakse loodusliku mitmekesisuse tähtsust ning selle kaitse vajadust, väärtustatakse jätkusuutlikku ja vastutustundlikku eluviisi ning kujundatakse tervislikke eluviise.
Sotsiaalne ja kodanikupädevus	Õpilaste sotsiaalse pädevuse areng kaasneb õppes toimuva inimtegevuse mõju hindamisega looduskeskkonnale, kohalike ja globaalsete keskkonnaprobleemide teadvustamisega ning neile lahenduste leidmisega. Olulisel kohal on dilemmaprobleemide lahendamine, kus otsuseid langetades tuleb lisaks loodusteaduslikele seisukohtadele arvestada inimühiskonnaga seotud aspekte – seadusandlikke, majanduslikke ning eetilismoraalseid seisukohti. Sotsiaalset pädevust kujundavad ka loodusainetes rakendatavad aktiivõppemeetodid: rühmatöö uurimuslikus õppes ja dilemma probleemide lahendamisel, vaatlus- ja katsetulemuste analüüs ning kokkuvõtete suuline esitus.
Enesemääratluspädevus	Enesemääratluspädevust arendatakse eelkõige bioloogia tundides, kus käsitletakse inimese anatoomia, füsioloogia ja tervislike eluviiside teemasid: selgitatakse individuaalset energia- ja toitumisvajadust, tervisliku treeningu

	individualiseeritust, haigestumistega seotud riske ning tervislike eluviiside erinevaid aspekte.
Õpipädevus	Loodusained toetavad õpipädevuse kujunemist erinevate õpitegevuste kaudu. Nii näiteks arendatakse õpipädevust probleemide lahendamise ja uurimusliku õppe rakendamisega: õpilased omandavad oskused leida loodusteaduslikku infot, sõnastada probleeme ja uurimisküsimusi, planeerida ja teha katset või vaatlust ning teha kokkuvõtteid. Õpipädevuse arengut toetavad IKT-põhised õpikeskkonnad, mis kiire ja individualiseeritud tagasiside kaudu võimaldavad rakendada erinevaid strateegiaid.
Suhtluspädevus	Suhtluspädevuse arendamine kaasneb loodusteadusliku info otsimisega erinevatest allikatest, sh internetist, ning leitud teabe analüüsiga ja tõepärasuse hindamisega. Olulisel kohal on vaatlus- ja katsetulemuste korrektne vormistamine ning kokkuvõtete kirjalik ja suuline esitus. Ühtlasi arendavad kõik loodusained vastavatele teadusharudele iseloomulike mõistete ja sümbolite korrektset kasutamist nii abstraktses teaduslikus kui ka konkreetses igapäevases kontekstis.
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevuse areng kaasneb eelkõige uurimusliku õppega, kus õpilastel tuleb katse- või vaatlusandmeid esitada tabelitena ja diagrammidena (arvjoonistena), neid analüüsida, leida omavahelisi seoseid ning siduda arvulisi näitajaid lahendatava probleemiga. Peale uurimusliku õppe koostatakse ja analüüsitakse arvjooniseid kõigis loodusainetes, esitades eri objekte ja protsesse, neid võrreldes ning omavahel seostades.
Ettevõtlikkuspädevus	Ettevõtlikkuspädevust kujundades on oluline koht loodusainete rakendusteaduslikel teemadel, kus ilmnevad abstraktsete teadusfaktide ja -teooriate

	<p>igapäevaelulised väljundid. Koos sellega saadakse ülevaade loodusteadustega seotud elukutsetest ning vastava valdkonnaga tegelevatest teadusasutusest ja ettevõtetest. Ettevõtlikkuspädevuse arengut toetab erinevate teemade uurimuslik käsitus, kus süsteemselt planeeritakse katseid ja vaatlusi ning analüüsitakse tulemusi. Tähtsal kohal on keskkonnaga seotud dilemmade lahendamine ja pädevate otsuste tegemine, mis lisaks teaduslikele seisukohtadele arvestavad sotsiaalseid aspekte.</p>
Digipädevus	<p>Loodusaineid õppides kasutatakse digivahendeid internetis usaldusväärse ja asjakohase info otsimiseks ning andmete kogumiseks. Õpitakse rakendama digitaalseid teabeallikaid ja saadud teabe põhjal lahendama loodusteaduslikke probleeme ning arutlema keskkonnas toimuvate protsesside üle. Analüüsitakse ja visualiseeritakse digitaalselt kogutud vaatlusandmeid. Probleemi lahendamise ja esitamise kaudu arendatakse digitaalse sisuloome oskust ning toetatakse õpitu digitaalsel kujul säilitamise oskust. Digikeskkonnas suheldes järgitakse igapäevaelu väärtuspõhimõtteid ning jälgitakse ohutut info kasutamist.</p>

4.2.5. Sotsiaalne (inimeseõpetus, ühiskonnaõpetus, ajalugu)

	Kujundatavad pädevused
Kultuuri-ja väärtuspädevus	<p>Väärtuspädevuse kujundamist toetavad kõik ainevaldkonna õppeained erinevate rõhuasetuste kaudu. Näitek toetavad suutlikkust mõista humanismi, demokraatia ja jätkusuutliku arengu põhiväärtusi ning nendest oma tegutsemises juhendada ajalugu ja ühiskonnaõpetus; lugupidavat suhtumist erinevatesse maailmavaatelistesse tõekspidamistesse</p>

	<p>süvendavad ajalugu ja inimeseõpetus. Inimeseõpetus ja ajalugu toetavad väärtussüsteemide mõistmist, mõtete, sõnade ja tunnetega kooskõlas elamist, oma valikute põhjendamist ning enda heaolu kõrval teiste arvestamist. Oskust seista vastu kesksete normide rikkumisele kujundavad ühiskonnaõpetus ja inimeseõpetus.</p>
Sotsiaalne ja kodanikupädevus	<p>Sotsiaalne ja kodanikupädevus tähendab suutlikkust mõista inimühiskonna ajaloos ja nüüdisajal toimuvate ühiskondlike muutuste põhjuseid ja tagajärgi; tunda lihtsamaid sotsiaalteaduste uurimismeetodeid ja kasutada mõnda neist õppetöös ja igapäevases elus; luua tulevikustsenaariume ja -visioone mingis sotsiaalselt või personaalselt olulises valdkonnas; tunda ja austada inimõigusi ja demokraatiat, teadmisi kodanikuõigustest ning -vastutusest, nendega kooskõlas olevaid oskusi ja käitumist; ära tunda kultuurilisi eripärasid ja järgida üldtunnustatud käitumisreegleid; jätkuvalt huvituda oma rahva, kogukonna ja maailma arengust, kujundada oma arvamus ning olla aktiivne ja vastutustundlik kodanik.</p>
Enesemääratluspädevus	<p>Sotsiaalsed aitavad kujundada suutlikkust mõista ja hinnata iseennast; hinnata oma nõrku ja tugevaid külgi ning arendada positiivset suhtumist endasse ja teistesse; järgida tervislikke eluviise; lahendada tõhusalt ja turvaliselt iseendaga, oma vaimse, füüsilise, emotsionaalse ning sotsiaalse tervisega seonduvaid ja inimsuhetes tekkivaid probleeme. Pädevuse kujundamist toetab peamiselt inimeseõpetus, ent rahvusliku, kultuurilise ja riikliku enesemääratluse kujundajana teisedki valdkonna õppeained.</p>
Õpipädevus	<p>Sotsiaalvaldkonna iga õppeaine kujundab suutlikkust organiseerida õpikeskkonda ning hankida õppimiseks</p>

	<p>vajaminevaid vahendeid ja teavet, samuti oma õppimise planeerimist ning õpitu kasutamist erinevates kontekstides ja probleeme lahendades. Õppetegevuse ja tagasiside kaudu omandavad õppijad eneseanalüüsi oskuse ning suudavad selle järgi kavandada oma edasiõppimist.</p>
Suhtluspädevus	<p>Suhtluspädevuse kujundamisel on oluline roll kõigil valdkonna õppeainetel. Suutlikkust ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada erinevates suhtlusolukordades; lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt taotlevad valdkonna kõik õppeained.</p>
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	<p>Matemaatikapädevust – suutlikkust kasutada erinevaid ülesandeid lahendades matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid kõigis elu- ja tegevusvaldkondades – toetavad kõik valdkonna õppeained.</p>
Ettevõtlikkuspädevus	<p>Ettevõtlikkuspädevuse peamine kujundaja on ühiskonnaõpetus, kuid ka teised valdkonna õppeained. Õpitakse nägema probleeme ja neis peituvaid võimalusi, püstitama eesmärgi, genereerima ideid ning neid teostama; õpitakse initsiatiivikust ja vastutust, tegema eesmärkide saavutamiseks koostööd; õpitakse tegevust lõpule viima, reageerima paindlikult muutustele, võtma arukaid riske ning tulema toime ebakindlusega; õpitakse ideede teostamiseks valida sobivaid ja loovaid meetodeid, mis toetuvad olukorra, enda suutlikkuse ja ressurside adekvaatsele analüüsile ja tegevuse tagajärgede prognoosile ning on kooskõlas eesmärkidega.</p>
Digipädevus	<p>Sotsiaalaineid õppides kasutatakse digivahendeid info otsimiseks, kogumiseks ja esitamiseks. Saadud teavet</p>

	<p>rakendatakse ühiskonna probleemide üle arutledes ja arvamust avaldades. Digitaalset sisu luuakse või koostatakse kooskõlas autoriõigustega ning osatakse kasutada digivahendeid individuaalses ja ühisloomes. Arendatakse teadlikkust kodanikuaktiivsuse vältendamise võimalustest erinevates suhtluskeskkondades ning oskust kasutada e-teenuseid. Suurendatakse teadlikkust digivahendite rakendamisega kaasneva võimalikest terviseriskidest ja interneti turvalisusest.</p>
--	--

4.2.6. Kunstiained (kunst, muusika)

	Kujundatavad pädevused
Kultuuri- ja väärtuspädevus	<p>Kunstid rõhutavad kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi identiteedi osana. Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsitud kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunste eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist erinevatesse infokanalitesse.</p>
Sotsiaalne ja kodanikupädevus	<p>Kunstiainete uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, arutlused ja esitlused, ühismuusitseerimine ja ühistes kunstiprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ja üksteise toetamise väärtustamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjutatakse oma seisukohtade kaitsmist ning teiste arvamustest lugupidamist. Kunstiained teadvustavad</p>

	<p>inimese kui kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.</p>
Enesemääratluspädevus	<p>Loovülesannetes saadav pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainek ja sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti. Sihiks on integreerida noori nüüdisühiskonda ja toetada oma identiteedi väljendamist loomingus.</p>
Õpipädevus	<p>Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis võimaldab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uutes situatsioonides. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.</p>
Suhtluspädevus	<p>Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest, jms rääkimine, ulatudes lihtsast argikeelsest kirjeldusest ainespetsiifilise keelekasutuseni. Oma tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskuse kujunemist ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunstides</p>

	<p>referaatide ja uurimistööde koostamine eeldab teabetekstide mõistmist ning juhib kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (teksti, joonist, skeemi, tabelit, graafikut). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides“ sõnumeid ühest keelest teise.</p>
<p>Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus</p>	<p>Selle pädevuse arengut toetavad kunstides rakendatavad ülesanded, kus tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi; samuti analüüsida kunstikategooriaid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrrelda ja liigitada erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutada sümboleid.</p>
<p>Ettevõtlikkuspädevus</p>	<p>Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist toetavad kunstides individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ja probleemipõhised ülesanded ning õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaelu nähtustega. Kunstide valdkonnas on iseloomulik uuenduslike ja loovate lahenduste väärtustamine. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, leidlikult valides sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima, võtma vastutust tööde lõpuni viimise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.</p>
<p>Digipädevus</p>	<p>Kunstiaineid õppides kasutatakse digivahendeid info otsimiseks, kogumiseks, töötlemiseks ja esitamiseks. Kogutud infot rakendatakse loovtöodes eesmärgipäraselt. Õpitakse loominguga tegelemiseks valima ainespetsiifiliselt vajalikke digivahendeid. Õppides ning digitaalset sisu luues ja säilitades kasutatakse erinevaid audiovisuaalseid ning muid</p>

	<p>multimeediumi vahendeid ja rakendusi. Ollakse teadlik autoriõiguste järgimise kohustusest digikeskkonnas. Suurendatakse teadlikkust digivahendite rakendamisega kaasneva võivatest terviseriskidest ja internetis loomingu jagamise turvalisusest.</p>
--	---

4.2.7. Tehnoloogia (tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus)

	Kujundatavad pädevused
Kultuuri- ja väärtuspädevus	<p>Loovust arendavad tegevused ja projektid õpetavad arvestama arvamuste ja ideede paljust. Ühised arutelud ning töö ja selle tulemuse analüüsimine aitavad õpilasel kujundada ja põhjendada oma arvamusi, tunda tööõõmu ning vastutust alustatu lõpule viia.</p>
Sotsiaalne ja kodanikupädevus	<p>Õpitakse nägema ja analüüsima tehnoloogia seost erinevate teadmistega ning kogetakse teistes õppeainetes õpitu vajalikkust praktikas. Töö iseseisev korraldamine alates teabe kogumisest, materjalide ja töötlemisviisi valikust ning lõpetades töö tegemise ja tulemuse analüüsiga arendab suutlikkust probleeme märgata ning lahendada, võimeid hinnata ja arendada ning oma õppimist juhtida.</p>
Enesemääratluspädevus	<p>Õpitakse nägema oma tööd ja seostama seda kunsti ja kultuuripärandiga. Nähakse end osana ühiskonnast, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas ning suudab väljendada ennast loominguliselt.</p>
Õpipädevus	<p>Tehnoloogia suunab õpilast end teostama, selleks tegevust kavandama ja hindama ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valima ja</p>

	<p>rakendama, oma eksimusi nägema ja tunnistama ning oma tegevust korrigeerima.</p>
<p>Suhtluspädevus</p>	<p>Ühised ülesanded ja projektid võimaldavad õppida teisi arvestama, vajaduse korral teisi aidata ning kogeda koos töötamise eeliseid. Õpilasi suunatakse analüüsima oma käitumist ning selle mõju kaaslastele ja tööle.</p>
<p>Matemaatika-, loodusteaduste ja kodanikupädevus</p>	<p>Läbi erinevate praktiliste tegevuste õpitakse lahendama igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist.</p>
<p>Ettevõtlikkuspädevus</p>	<p>Tehnoloogia valdkonna ainetes on olulisel kohal avatus loomingulistele ideedele ja originaalsetele vaatenurkadele. Esemeid valmistades läbitakse toote arendamise tsükkel idee leidmisest kuni valmis esemeni. Aineprojektid võimaldavad õpilastel katsetada oma ideede elluviimist mitmesuguste ettevõtlusmudelite kaudu. Mudelitena võib mõista üksikisiku (õpilase) toodete disaini, valmistamist ja müüki (paralleel FIEga), meeskonnatööna näiteks ajutise kohviku rajamist koolis, mingi toote kavandamist ning selle valmistamise organiseerimist klassis.</p>
<p>Digipädevus</p>	<p>Tehnoloogiaaineid õppides kasutatakse digivahendeid infot otsides, tööd kavandades ja alternatiivseid lahendusi leides idee loomisest toote esitluseni üksinda või ühiselt. Ollakse teadlik autoriõiguste järgimise kohustusest digikeskkonnas. Õpitakse kasutama valdkonna tarkvaralahendusi ning nendega seotud seadmeid. Suurendatakse teadlikkust digivahendite kasutamise kaasneda võivatest</p>

	terviseriskidest ja internetis loomingu jagamise turvalisusest.
--	---

4.2.8. Kehaline kasvatus (kehaline kasvatus, rütmika)

	Kujundatavad pädevused
Kultuuri- ja väärtuspädevus	Kehalises kasvatuses toetatakse väärtuspädevuse kujunemist tervist ning jätkusuutlikku eluviisi tähtsustava õppega. Arusaam, et tervist tuleb kaitsta ja tugevdada, aitab õpilasel teha põhjendatud valikuid tervisekäitumises. Austus looduse ning inimeste loodud materiaalsete väärtuste vastu soodustab keskkonda säästvat liikumist/sportimist. Abivalmis ja sõbralik suhtumine oma kaaslastesse ning ausa mängu põhimõtete tähtsustamine sportlikes tegevustes toetavad kõlbelise isiksuse kujunemist.
Sotsiaalne ja kodanikupädevus	Sotsiaalne ja kodanikupädevus tähendab viisakat, tähelepanelikku, abivalmis ja sallivat suhtumist kaaslastesse. Koostöö liikudes/sportides õpetab inimeste erinevusi aktsepteerima, neid suhtlemisel arvestama, ent ka ennast kehtestama.
Enesemääratluspädevus	Enesemääratluspädevus on oskus hinnata oma kehalisi võimeid ning valmisolek neid arendada, samuti suutlikkus jälgida ja kontrollida oma käitumist, järgida terveid eluviise ning vältida ohuolukordi.
Õpipädevus	Õpipädevuse arengut soodustab õpilase oskus analüüsida ja hinnata oma liigutusoskuste ja kehaliste võimete taset ning kavandada meetmeid nende täiustamiseks. Koolis tekkinud huvi liikumise/sportimise vastu loob aluse õppida uusi ja sobivaid liikumisviise.
Suhtluspädevus	Suhtluspädevus on seotud spordi ja tantsu oskussõnavara kasutamisega, eneseväljendusoskuse

	arendamisega ning teabe- ja tarbetekstide lugemisega/mõistmisega.
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Sporditehniliste oskuste analüüs, kehalise töövõime näitajate ja sporditulemuste dünaamika selgitamine eeldavad õpilaselt matemaatikale omase keele, seoste, meetodite jms kasutamise oskust ning toetavad matemaatikapädevuse kujunemist.
Ettevõtlikkuspädevus	Ettevõtlikkuspädevust kujundab õpilase oskus näha probleeme ja leida neile lahendusi, seada eesmärged, genereerida ideid ning leida sobivaid vahendeid ja meetodeid nende teostamiseks. Kehalises kasvatuses õpib õpilane analüüsima oma kehaliste võimete ja liigutusoskuste taset, kavandama tegevusi ning tegutsema sihipäraselt tervise tugevdamise ja töövõime parandamise nimel. Koostöö kaaslastega sportimisel/liikumisel kujundab toimetulekuoskust ja riskeerimisjulgust.
Digipädevus	Kehalises kasvatuses rakendatakse digivahendeid internetis spordi-, tervise- ja muu sportimiseks vajaliku info otsimiseks ning saadud teabe kasutamiseks eluliste probleemide üle arutledes ja hoiakuid kujundades. Rakendatakse tervislikke eluviise ning sportimist toetavaid digivahendeid ja rakendusi. Kujundatakse oskust määrata digivahenditega oma GPSi asukohta kaardi järgi ning salvestada liikumisteed. Õpitakse hoidma oma digivahendeid turvaliselt. Digikeskkonnas suheldes kujundatakse koostööoskusi, väärtushoiakuid ja turvalist tegutsemist

5. III KOOLIASTME LOOVTÖÖ TEMAATIKA VALIKU, JUHENDAMISE, TÖÖ KOOSTAMISE JA HINDAMISE KORD

Põhikooli lõpetamise tingimuseks on, et õpilane on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö, mis lähtub läbivatest teemadest või on õppeaineid lõimiv.

Rakvere Põhikooli 8. klassi õpilased koostavad kooli õppekava läbivatest teemadest lähtuva, õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on omaloominguline töö, projekt või uurimistöö.

Loovtöö on juhendatud õppeprotsess, mille käigus õpilane rakendab iseseisva töö oskusi ja omandatud teadmisi, arendab loovust ja kinnistab ning täiendab koolis omandatud. Loovtöö eesmärgiks on pakkuda õpilasele võimete kohast ning huvidest lähtuvalt eneseteostuse võimalust ning toetada:

-õpilase tervikliku maailmapildi ja loomingulise algatusvõime ja loova eneseväljendusoskuse kujunemist ning aidata kaasa uute ideede tekkimisele ja teostamisele õppeainete lõimumise ja loovtöö protsessi kaudu;

-õpimotivatsiooni, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemise kujunemist;

-õpilase kujunemist loovaks ning mitmekülgseks isiksuseks;

-üldpädevuste (iseseisev ja rühmas töötamine, probleemide lahendamine, kriitiline mõtlemine, argumenteerimis-, eneseväljendus- ja esinemisoskus, töö allikate ja andmetega; tegevuse kavandamine ning kavandatu järgimine, tegevuse ja töö analüüsimise oskus, loovtöö vormistamine, IKT vahendite kasutamine jne) kujunemist;

-õpilast tema võimete paremal tundmaõppimisel, mis aitaks teha valikuid järgnevateks õpinguteks.

5.1. Loovtöö korraldamine

5.1.1. Loovtööde üldise korralduse koordineerijaks on õppealajuhataja.

5.1.2. Klassijuhataja koordineerimisel valib õpilane endale oma huvidest lähtuva loovtöö teema eelnevalt seda kooskõlastades potentsiaalse juhendajaga.

5.1.3. Loovtöö teema puudumisel leitakse teema koos juhendajaga või valitakse koolitöötajate poolt pakutud teemade seast.

5.1.4. Üks loovtöö juhendaja võib juhendada kuni kahte õpilast.

5.1.5. Loovtööd võib juhendada üks või mitu koolitöötajat. Õpilane võib loovtöö kaasjuhendajaks valida inimese väljastpoolt kooli ja koordineerija – juhendajaks on koolitöötaja.

5.1.6. Loovtöö teeb õpilane individuaalselt või rühmatöona.

5.1.7. Direktor kinnitab loovtööde nimekirja ja juhendajad.

5.1.8. Iga loovtöö puhul lepitakse kokku tööle hinnangu andja koolitöötajate seast, kes annab sellele enne loovtöö esitlust kirjaliku tagasiside.

5.1.9. Õpilastele tutvustatakse nõudeid loovtöö koostamisele.

5.2. Loovtööde koostamise ajakava

Tegevus	Tähtaeg	Vastutajad, koordineerija
Loovtööde teemade esitamine	II trimestri lõpuks	Kooli töötajad (õpetajad, direktor, tugispetsialistid huvijuht, ja soovi korral ka teised koolitöötajad), õppealajuhataja
Loovtööde teema valik õpilaste poolt	7. klassi III trimestri lõpuks	7. klassi õpilased, 7. klassi klassijuhataja
Loovtööde nimekirja kinnitamine.	8. klassi septembri lõpuks	8. klassi klassijuhataja, direktor
Õppepäev loovtööde koostamisest 8. klassi õpilastele	8. klassi oktoober	8. klassi klassijuhataja, õppealajuhataja
Loovtöö tegemise töökava koostamine ja esitamine	8. klassi oktoober	8. klassi õpilased, loovtööde juhendajad
Vahekokkuvõtte ankeedi (lisa 2) täitmine ja esitamine	8. klassi I trimestri lõpuks	8. klassi õpilased, loovtööde juhendajad, õppealajuhataja
Lühikoolitus avalikust esinemisest	8. klassi veebruar	8. klassi õpilased, eesti keele õpetaja, 8. klassi klassijuhataja
Loovtööde kirjaliku osa esitamine	8. klassi märtsikuu viimase nädala lõpuks	8. klassi õpilased, loovtööde juhendaja, õppealajuhataja
Loovtöödele kirjaliku tagasiside andmine	aprillikuu 1. nädal	Loovtööle hinnangu andjad

Õpilaskonverents loovtööde esitlemiseks ja tagasiside andmiseks ning järgmise õppeaasta loovtööde tutvustamiseks	8.klassi aprilli kahe viimase nädala jooksul	8.klassi õpilased, loovtööde juhendajad, loovtööle hinnangu andjad, õppealajuhataja
--	--	---

Kõik tähtajad täpsustatakse kuupäevadega iga õppeaasta alguses.

5.3. Loovtööde liigid

5.3.1. Omaloominguline töö on loominguline töö, mis pakub eneseteostus rõõmu ja avardab silmaringi.

5.3.2. Omaloominguline tööks võib olla:

- mudelite ja makettide valmistamine, esemete valmistamine või parendamine;
- kootud, heegeldatud, õmmeldud jne. eseme valmistamine;
- erinevate tehnikatega kunstitööde (maal, joonistus, graafika, skulptuur, keraamika, film jm) esitamine ;
- omaloominguline muusikapala, muusika visualiseerimine läbi liikumise, muusikaline kujundus illustreerimaks kirjandusteost, interaktiivne esitus;
- luulekogu, jutukogu, romaan, koomiksalbum;
- õppeotstarbeline materjal (ristsõnavihik, harjutuste kogumik, õppevideo vms).

5.3.3. Projekt on kindla eesmärgi ja ulatusega terviklik töö (ülesanne) vm ettevõtmine.

Projekti võib kaasata ka erinevaid loovtöö liike olenevalt projekti teemast, näiteks lühiuurimust, erinevaid õpilaste esinemisi, esitlusi, näituste korraldamist jm.

5.3.4. Projektiks võib olla:

- ürituse ettevalmistamine ja läbiviimine;
- näituse korraldamine jm.

5.3.5. Uurimistöö on kirjalik tekst, kus keskendutakse mingile uurimisprobleemile. Uurimistöö eesmärgiks on saada täpsemat teavet uuritava teema kohta ning leida püstitatud küsimus(t)ele vastuseid. Olulisel kohal on töö autori järelused.

5.3.6. Loovtöö võib lugeda sooritatuks, kui õpilane on osalenud üleriigilisel või rahvusvahelisel aineolümpiaadil, õpilasuurimustööde konkursil.

5.4. Õpilaste juhendamine

Õpilase juhendaja:

- aitab õpilast teema valikul ja tegevusplaani koostamisel;
- soovitab vajadusel kirjandust ja annab suuniseid info leidmisel;
- jälgib töö vastavust sisuliste ja vormistamise nõuetele ning jälgib ajakava täitmist;
- nõustab õpilast esitluse edukaks läbiviimiseks;
- täpsustab rühmatöös liikmete tööpanuse ;
- nõustab õpilast loovtöö esitlemise vormi valikul.

5.5. Loovtöö vormistamine

5.5.1. Õpilane lähtub loovtöö vormistamisel Rakvere Põhikooli kirjalike tööde vormistamise juhendist.. Omaloominguline töö vormistatakse nagu uurimistöö, mille põhiosa juurde on lisatud näited omaloomingulisest tööst (fotod, video, õppematerjal vms). Omaloomingulise töö korral võib töö põhiosa olla vormistatud päeviku või blogi stiilis.

5.5.2. Loovtöö kirjalik osa sisaldab ka õpilase enesehinnangut eesmärkide ja tegevuskava täitmise kohta. Õpilane märgib loovtöö alustamise ja valmimise kuupäeva, koostamisele kulunud aja tundides ning lisab oma allkirja.

5.5.3. Grupitööde puhul tuleb esitada üks töö, mille põhiosa on igal õpilasel koostatud individuaalselt.

5.5.4. Loovtöö ülesehitus:

- Tiitelleht
- Sisukord
- Sissejuhatus (töö eesmärk, teema valiku põhjendused, ülevaade ülesehitusest)
- Töö põhiosa (ülevaade loetud taustmaterjalist, olulisemad mõisted; töö käik ja tulemused).
- Kokkuvõte (töö olulisemad tulemused ja järeldused, hinnang oma tööle: kas eesmärk sai täidetud, mis läks hästi, mis osutus keeruliseks)
- Kasutatud kirjanduse loetelu
- Lisad.

5.6. Loovtöö esitlemine ja hindamine

5.6.1. Loovtöö esitlus toimub III trimestri lõpus toimuval õpilaskonverentsil.

5.6.2. Loovtöödele annab tagasiside kooli direktori poolt kinnitatud hindamiskomisjon, kuhu kuuluvad kooli juhtkonna esindaja (komisjoni esimees), neli õpetajat ja vähemalt üks 9.klassi õpilane.

5.6.3. Loovtööde esitlemise õpilaskonverentsil osalevad 5. – 8. klassi õpilased ning konverentsile on kutsutud 8. klassi õpilaste vanemad.

5.6.4. Loovtöö koostaja teeb töö esitlemisel kuni 5-minutilise ettekande tehtud tööst.

5.6.5. Loovtöö esitlusel õpilane:

-selgitab töö eesmärgi ja põhjendab teema valikut;

-tutvustab kasutatud meetodeid;

-esitab töö kokkuvõtte: milleni jõuti, kas eesmärk täideti.

5.6.6. Töö esitlemiseks/tutvustamiseks võib koostada PowerPointi esitluse, luuletuse, laulu, lühifilmi vm.

5.6.7. Pärast töö esitlust saab sõna loovtööle hinnangu andja lühikeseks omapoolseks hinnanguks.

5.6.8. Hindamiskomisjon võib esitada ettekande järgselt tööd puudutavaid/täpsustavaid küsimusi.

5.6.9. Kaitsmisele järgnevalt annab komisjon loovtööle kokkuvõtva hinnangu.

5.6.10. Hinnang antakse:

-töö sisule: töö vastavus teemale, seatud eesmärkide saavutamine, meetodite valik ja rakendus; terminite ja keele korrektne kasutamine, töö ülesehitus;

kunsttöö ning omaloomingulise muusikateose puhul hinnatakse teose ideed, originaalsust ja selle teostumist, samuti uute seoste loomise oskust;

muusikateose esitamise puhul hinnatakse kunstilist teostust.

-loovtöö protsessile: õpilase algatusvõimet ja initsiatiivi loovtöö teema valimisel, ajakava järgimine, kokkulepetest kinnipidamine, ideede rohkust, suhtlemisoskust;

-loovtöö vormistamisele: teksti, jooniste, graafikute ja tabelite korrektne vormistamine; viitamine.

-loovtöö esitlemisele: esitluse ülesehitus, kõne tempo, esitluse näitlikustamine, kontakt kuulajatega.

5.6.11. Hinnangute (loovtööle hinnangu andja hinnang ja hindamiskomisjoni hinnang) alusel annab hindamiskomisjon õpilase tööle kokkuvõtva hinnangu „arvestatud“ või „mittearvestatud“.

5.6.12. Loovtöö teema ja kokkuvõttev hinnang kantakse põhikooli lõputunnistusele.

6. ÕPILASTE ARENGU JA ÕPPIMISE TOETAMISE JA HINDAMISE KORRALDUS

6.1. Hindamise alused

6.1.1. Hindamine on õppimise ja õpetamise lahutamatu osa, mille abil toimub süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele.

6.1.2. Õpitulemuste hindamine on osa õppe- ja kasvatusprotsessist. Teadmiste ja oskuste hindamisel lähtutakse Põhikooli riikliku õppekava ja selle alusel koostatud Rakvere Põhikooli õppekavaga või individuaalse õppekavaga nõutavatest teadmistest ja oskustest ning Rakvere Põhikooli kodukorra nõuetest.

6.1.3. Rakvere Põhikoolis kasutatakse hindamisel 1. klassis kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid ja kujundavat hindamist ning 2.-9.klassis numbrilist hindamist nelja palli süsteemis (2-5) ja kujundavat hindamist.

6.2. Hindamise eesmärk

6.2.1. Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut – anda tagasisidet õpilase arengu kohta, innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima, suunata õpilase enesehinnangu kujunemist ja suunata õpilast edasise haridustee valikul;
- 2) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamiseks;
- 3) anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning põhikooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

Hindamisest ja hinnangutest teavitamine on sätestatud kooli kodukorras.

6.3. Kujundav hindamine ja selle korraldus

6.3.1. Kujundav hindamine on õppe kestel toimuv hindamine, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase tulemuste ja vajakajäämistele kohta, innustatakse edasisel õppimisel ning kavandatakse edasist õppimist.

6.3.2. Kujundava hindamisena käsitletakse:

- 1) suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õpetajalt ja klassikaaslastelt õppetunnis või muu tegevuse vältel õppeainet puudutavate teadmiste ja oskuste (sh üldpädevuste ja läbivate teemade), käitumise, hoiakute ning väärtushinnangute kohta;

2) õpilase enesehinnangut õppetunnis või muu tegevuse vältel õppeainet puudutavate teadmiste ja oskuste (sh üldpädevuste ja läbivate teemade), käitumise, hoiakute ning väärtushinnangute kohta;

3) õpilase arengu ja tema toimetuleku analüüsimist õppekava üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja ainealaste õpitulemuste kohta arenguvestlusel.

Kogu õppepäeva vältel annavad pedagoogid õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ja heade tavadega.

Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

6.4. Kirjeldavad sõnalised hinnangud ja numbriline hindamine

6.4.1. Esimeses klassis kasutatakse õpilase hindamisel kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid. Õpitud teadmiste ja oskuste hindamisel kasutatakse hinnanguid „suurepärane“ (S), „väga hea“ (VH), „hea“ (HE) „saab hakkama“ (SH), „vähene“ (V)

1) hinnanguga „suurepärane“ (vastab hindele „5+“) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotlevatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;

2) hinnanguga „väga hea“ (vastab hindele „5“) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotlevatele õpitulemustele;

3) hinnanguga „hea“ (vastab hindele 4) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotlevatele õpitulemustele;

4) hinnanguga „saab hakkama“ (vastab hindele „3“) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel;

5) hinnanguga „vähene“ (vastab hindele „2“) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel.

6.4.2. Numbrilist hindamist kasutatakse 2.-9. klassi õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel trimestrite jooksul ja kokkuvõtval hindamisel:

- 1) hindegaga „5“ („väga hea“) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotlevatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
- 2) hindegaga „4“ („hea“) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotlevatele õpitulemustele;
- 3) hindegaga „3“ („rahuldav“) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;
- 4) hindegaga „2“ („puudulik“) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus.

6.4.3. AR (arvestatud) on protsessihinne, mis pannakse tööle, mis ei kuulu numbrilisele hindamisele. Arvestatud töö tulemus on 50%-100%. MA (mittearvestatud) on protsessihinne, mis pannakse tööle, mille tulemus on alla 50%.

6.5. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

6.5.1. Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib õpetaja hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes õpilase suuliste vastuste (esituste) ja kirjalike tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust kooli õppekavas esitatud nõuetele. Juhul kui õpilasele on rakendatud individuaalne õppekava, toimub hindamine vastavalt individuaalses õppekavas esitatud nõuetele.

6.5.2. Päevikusse kantakse märge „X“, kui õpilane ei esita hindamisele kuuluvat kodust tööd või kui õpilane puudub koolist hindelise töö või õppeülesande tegemise ajal. Tegemata töö märk e-kooli päevikus on „X“.

6.5.3. Õpetajal muudab märke „X“ hindeks „2“, kui õpilane ei ole esitanud või järele vastanud hindelist tööd kümne õppepäeva jooksul pärast hinde teatavaks tegemist või haigusega seotud juhtudel õpetajaga kokkulepitud tähtjaks. E-koolis on muudetud hinne tärniga (*).

6.5.4. Õpetaja võib kasutada teadmiste ja oskuste hindamisel numbrilise hinde järel miinusmärki („-“) ja plussmärki (+) kui peab vajalikuks rõhutada hinde kaalu. Kokkuvõtvides hinnetes miinusmärki („-“) ja plussmärki (+) ei kasutata.

6.5.5. Nelja palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5“

hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 0–49%.

6.5.6. Riiklikke põhikooli lõpueksameid hinnatakse vastavalt põhikooli lõpueksamite hindamise juhenditele.

6.5.7. Erivajadusega õpilasi, kes saavad õpiabi, on võimalik hinnata diferentseeritult. Kirjalike tööde diferentseeritud hindamisel arvestatakse düsgraafialemaseid spetsiifilisi vigu vealiikide järgi. Ühte liiki vead loetakse üheks veaks. Õpilase kirjalikele töödele tehakse märge “hinnatud diferentseeritult ning e-kooli märgib õpetaja numbrilise hinde järele tähe “D” ja selgituse, miks hinnati diferentseeritult. Klassi- ja lõputunnistusele märgitakse hinne täiendavate kommentaarideta.

6.6. Kokkuvõttev hindamine põhikoolis

6.6.1. Kokkuvõttev hindamine on hinnete koondamine trimestrihinneteks ja trimestrihinnete koondamine aastahinneteks. Hindamata jätmisel kasutatakse päevikus ja tunnistusel märget „X”.

6.6.2. Trimestrihinne pannakse välja trimestri lõpul trimestri jooksul saadud hinnete alusel. Kokkuvõttev hinne ei pea olema perioodi jooksul saadud hinnete aritmeetiline keskmine.

6.6.3. Kokkuvõttev aastahinne pannakse välja kolme trimestrihinne alusel enne õppeperioodi lõppu.

6.6.4. 1. klassis kasutatakse kokkuvõtva hindamisena kirjeldavat sõnalist hinnangut, mis kajastab, kuivõrd taotletud õpitulemused on saavutatud. Õpilase koolist lahkumisel teisendatakse sõnalised hinnangud numbrilisse hindedeskaalasse.

6.6.5. Kui õppeaine trimestrihinne jääb välja panemata tähistatakse see e-koolis märgiga „x” ja õpilane ei ole kasutanud võimalust kahe nädala jooksul uue trimestri algusest või õpilase kooli tulekust järele vastata, loetakse aastahinde väljapanekul antud trimestri vältel omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „2” („puudulik”).

6.6.6. Õpilasele, kelle trimestrihinne on „puudulik” või on jäetud hinne välja panemata (märgitakse „x”), koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem (konsultatsioon, õpiabirühm, tugispetsialisti abi), et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.

6.6.7. Kui õpilane jäetakse täiendavale õppetööle, pannakse õppeaine aastahinne välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

6.6.8. Üheksanda klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

6.6.9. Kokkuvõtva hindamisega seotud erijuhtumid arutatakse läbi pedagoogilisel töökoosolekul, kus tehakse rakendatavate meetmete osas ettepanekud direktorile.

6.7. Õpilase üleviimine järgmisse klassi

6.7.1. Õpilase järgmisse klassi üleviimise otsustab õppenõukogu.

6.7.2. Õpilase järgmisse klassi üleviimise või täiendavale õppetööle jätmise otsus tehakse enne õppeperioodi lõppu.

6.7.3. Õpilane jäetakse kooli õppenõukogu otsusega täiendavale õppetööle nendes õppeainetes, kus ta ei ole õppeperioodi jooksul omandanud õppekavas nõutud teadmisi ja oskusi ja tema aastahindeks tuleks välja panna „2“ („puudulik“).

6.7.4. Individuaalse õppekava rakendamise korral on õpilase järgmisse klassi üleviimise tähtajad ja erisused vajadusel sätestatud individuaalses õppekavas. Õppenõukogu otsustab üleviimise, arvestades neid tähtaegu ja erisusi.

6.7.5. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast kolmanda trimestri lõppu.

6.7.6. Täiendava õppetöö toimub täiendava õppetöö kava alusel, mille koostab aineõpetaja ning paneb selle e-kooli enne täiendava õppetöö algust õpilasele ja lapsevanemale või hooldajale tutvumiseks.

6.7.7. Täiendaval õppetööl täidab õpilane õpetaja vahetel juhendamisel spetsiaalseid õpiülesandeid. Õpetaja kontrollib ja hindab täiendava õppetöö tulemusi.

6.7.8. Täiendava õppetöö lõpus pannakse õpilasele täiendava õppetöö hinne.

6.7.9. Pärast täiendava õppetöö lõppu pannakse välja aastahinne, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

6.7.10. Õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle, kuid keda ei jäeta klassikursust kordama, viiakse järgmisse klassi üle hiljemalt 30.augustiks.

6.7.11. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne „2“ („puudulik“), täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Otsuse tegemiseks esitab klassijuhataja õppenõukogule põhjendused kirjalikus vormis, kus on ära toodud varasemalt rakendatud tugimeetmed ja nende tulemuslikkus. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

6.7.12. Õppenõukogu kaasab klassikursuse kordama jätmise otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.

6.8. Käitumise hindamine

6.8.1. Käitumist hindab klassijuhataja iga trimestri lõpus, arvestades aineõpetajatelt saadud kirjalikku tagasisidet e-koolist. Õppeaasta lõpus pannakse koondhinne. Käitumise hindamise aluseks on Rakvere Põhikooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine.

6.8.2. Hindega „eeskujulik“ hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras, kes täidab kooli kodukorra nõudeid eeskujulikult ja järjepidevalt.

6.8.3. Hindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ja täidab kooli kodukorra nõudeid.

6.8.4. Hindega „rahuldav“ hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ja täidab kooli kodukorra nõudeid, kuid kellel on esinenud eksimusi, mistõttu ta vajab pedagoogide tähelepanu ning suunamist.

6.8.5. Hindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes eirab teadlikult või korduvalt kooli kodukorra nõudeid ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, ei allu õpetajate ega koolitöötajate märkustele. Õpilase käitumise võib hinnata „mitterahuldavaks“ ka korduva põhjuseeta puudumise korral või üksiku õigusvastase teo või ebakõlbelise käitumise eest.

6.8.6. Õpilane viiakse üle järgmisse klassi, olenemata käitumise ja hoolsuse aastahindest.

6.9. Hoolsuse hindamine

6.9.1. Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase järjekindlus õppeülesannete täitmisel, kohusetundlikkus, töökus. Kokkuvõtvat hinnangut mõjutavad e – päevikusse kantud aineõpetajate hinnangud. Hoolsust hindab klassijuhataja.

6.9.2. Hindega „eeskujulik“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse kohusetundlikult, õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt, on õppeülesannete täitmisel püüdlik, hoolas ja iseseisev, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud töö lõpuni.

6.9.3. Hindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse kohusetundlikult, on iseseisev ja hoolikas ning õpib võimetekohaselt.

6.9.4. Hinde „rahuldav“ saab õpilane, kes üldiselt täidab oma õppeülesandeid, kuid ei ole piisavalt järjekindel ega õpi kõiki aineid oma tegelike võimete ja arengutaseme kohaselt.

6.9.5. Hindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppeülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult, ei täida tundides õpetajate nõudmisi, jätab sageli täitmata oma kodused õppeülesanded.

6.10. Tervislikel põhjustel vabastatud õpilaste hindamine kehalise kasvatuse tunnis

6.10.1. Kui õpilase tervislik seisund ei võimalda temal osaleda täie aktiivsusega füüsilises tegevuses või ta on sellest täielikult vabastatud, hinnatakse õpilast vastavalt õpetaja poolt antud ülesannetele või individuaalses õppekavas ettenähtud erisustele.

6.11. Hinde ja hinnangu vaidlustamine

6.11.1. Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde teada saamist.

6.11.2. Hinde vaidlustamiseks esitab õpilane või tema seaduslik esindaja kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendusega.

6.11.3. Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest õpilast või tema seaduslikku esindajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast alates.

6.12. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord

6.12.1. Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust, praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega "puudulik" (2) või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks kahe nädala jooksul (haiguse või vaheaja korral pikeneb tähtaeg haiguse ja vaheaja perioodi võrra) pärast hinde väljapanemist õpetajaga kokkulepitud ajal. Korraga saab parandada/järele teha ainult ühte tööd.

6.12.2. Võimalus esitada tegemata kodune ülesanne, millest õpetajat on enne tundi teavitatud, antakse õpilasele järgmise (va samal päeval) sama aine tunni toimumiseni.

6.12.3. Järelevastamise õigust ei ole juhul, kui õpilane on tunnis ja ei esita õpetajale ilma mõjuva põhjuseta kirjalikku tööd või keeldub mõjuva põhjuseta suuliselt vastamast.

6.12.4. Järelevastamise õiguse üle otsustab aineõpetaja juhul, kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine.

6.12.5. Järelevastamise võimaluse kasutamata jätmise korral asendatakse "X" hindega „2“, mida enam järele vastata ei saa.

6.12.6. Kui õpilane on puudunud koolist pikaajaliselt mõjuva põhjusega ja seetõttu on jäänud trimestrihinne välja panemata, on õpilasel õigus alates kooli tuleku ajast (uue trimestri) kahe õppenädala jooksul eelmise trimestri hindelised ülesanded järele vastata ja saada kokkuvõttev trimestrihinne. Kolmanda trimestri „X“ saab parandada kahe nädala jooksul pärast õppetöö lõppu.

6.12.7. Õpilasel on õigus enne järelevastamist saada aineõpetajalt konsultatsiooni.

6.12.8. Korraga saab parandada/ järele teha ainult ühte tööd ja ühel korral.

6.12.9. Järelevastamisi/järeltöö sooritamist ei ole soovitatav teha trimestri viimasel nädalal.

6.12.10. Aineõpetajal on õigus töötada välja õppeainest lähtuvad hindamise korra erisused, mis ei ole vastuolus kooli hindamise korraga. Aineõpetaja poolt väljatöötatud järelevastamise või järeltöö sooritamise korra erisusi tutvustab aineõpetaja õpilastele iga õppeaasta alguses.

6.13. Hindamisest teavitamine

6.13.1. Õpilaste hindamise kord on osa õppekavast, mis on kättesaadav kooli koduleheküljel.

6.13.2. Õpilased ja lapsevanemad saavad õpilase hinnete kohta teavet e-kooli kaudu ja õpetajatelt.

6.13.3. Hindamise (teadmiste, oskuste, käitumise, hoolsuse hindamise) üldist korda tutvustab õpilastele ja lapsevanematele klassijuhataja iga õppeaasta alguses. Iga aine konkreetsemat korda tutvustab õpilastele aineõpetaja iga õppeaasta alguses.

6.13.4. Trimestri algul teeb õpetaja õpilastele teatavaks peamised teemad, vajalikud õppevahendid, õppeaines nõutavad ja hindamisele kuuluvad teadmised ja oskused (kontrolltööd ja teised olulised õpiülesanded), mille täitmine on õpilastele kohustuslik.

6.13.5. Õppepäevas võib läbi viia ühe kontrolltöö ja nädalas kuni kolm kontrolltööd ühele klassile

6.13.6. Kontrolltööde ajad on õpilasele nähtavad e-koolis. Kontrolltööde aeg kavandatakse kooskõlastatult õpilastega. Õpetaja kannab kontrolltöö toimumise aja kontrolltööde graafikusse.

6.13.7. Trimestri kokkuvõtavad hinded tehakse lapsevanemale teatavaks e-kooli kaudu. 1.-9.klassi õpilased saavad paber kandjal klassitunnistuse õppeaasta lõpus või lapsevanema soovil iga trimestri lõpus.

6.13.8. Esimeses klassis kehtib kooli poolt väljatöötatud tunnistuse vorm, kus on kirjas sõnalised hinnangud õpitud teadmistele, oskustele, käitumisele ja hoolsusele.

6.14. Põhikooli lõpetamine

6.14.1. Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad”, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele eksami, matemaatika eksami ning ühe eksami omal valikul.

6.14.2. Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:

- 1) kellel on üks puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
- 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.

6.14.3. Haridusliku erivajadusega õpilasele, nõustamismeeskonna soovitusel individuaalse õppekavaga vähendatud või asendatud õpitulemusi, on lõpetamise aluseks individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse alusel haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.

7. HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED, TUGITEENUSTE RAKENDAMISE KORD

7.1. Kool lähtub õppe korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest. Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös.

7.2. Kool võib teha õpilast õpetades muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga või riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine, koostatakse õpilasele riiklikes õppekavades sätestatud tingimustel individuaalne õppekava.

7.3. Kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitatakse sellest vanemat ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid.

7.4. Õpilasele, kellel tekib takistusi koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel, annab kool üldist tuge, mis kujutab endast õpetaja pakutavat individuaalset lisajuhendamist, tugispetsialistide teenuse kättesaadavust ning vajaduse korral õpiabitundide korraldamist individuaalselt või rühmas.

7.5. Kui kooli tagatud üldine tugi ei anna õpilase arenguks soovitud tulemusi, siis võib rakendada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel tõhustatud tuge või erituge. Sellisel juhul on õpilane käsitletav haridusliku erivajadusega õpilasena.

7.6. Õpilase õppekavas sõnastatud eesmärkide täitmiseks ja talle vajaliku toe pakkumiseks võib lisaks tavaklassidele moodustada ka õpiabi- või tasemerühmi või eriklasse. Õpe õpiabi- või tasemerühmas või eriklassis peab olema õpilase vajadustest lähtudes põhjendatud ja ajaliselt piiritletud ning järgida tuleb haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija või koolivälise nõustamismeeskonna või mõlema soovitusi. Erituge vajava õpilase õpetamisel tavaklassis arvestatakse koolivälise nõustamismeeskonna soovitusi.

7.7. Koolivälise nõustamismeeskonna soovituse kohaselt ja vanema kirjalikul nõusolekul rakendab kool õpilasele tõhustatud tuge või erituge, terviseseisundist tulenevat koduõpet, vähendab ja asendab riiklikus õppekavas ettenähtud õpitulemusi ühes või mitmes aines või vabastab õpilase kohustusliku õppeaine õppimisest.

7.8. Tõhustatud tuge rakendatakse õpilasele, kes oma püsiva õpiraskuse, psüühika- ja käitumishäire või muu tervises seisundi või puude tõttu vajab vähemalt üht järgmistest teenustest:

pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset õppekava ühes, mitmes või kõikides ainetes;

pidevat tugispetsialistide teenust ja osajaga õpet individuaalselt või rühmas;

pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset tuge klassis toimuva õppetöö ajal;

õpet eriklassis.

7.9. Erituge rakendatakse õpilasele, kes tulenevalt tema raskest ja püsivast psüühikahäirest, intellekti- või meelega puudest või liitpuudest vajab:

puudespetsiifilist õppekorraldust, -keskkonda, -metoodikat, -vahendeid ning õppes osalemiseks pidevat tugispetsialistide teenust lõimituna sotsiaal- või tervishoiuteenustega või mõlemaga;

osajaga õpet individuaalselt või rühmas või pidevat individuaalset tuge klassis või õpet eriklassis.

8. KARJÄÄRIINFO JA NÕUSTAMISE KORRALDAMINE

8.1. Karjääriinfo ja nõustamine aitab õpilasel arendada teadlikkust iseendast, omandada teadmisi töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest ning kujundab hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist, karjääriotsuste tegemist ning eneseteostust.

8.2. Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab karjääriteenuse (karjääriinfo ja -nõustamine) kättesaadavuse.

8.3. Karjääriteenust koolis koordineerib huvijuht koostöös klassijuhatajatega.

8.4. Koolis korraldatakse eelkõige karjääriinfo vahendamist ja koostööd karjäärinõustamises kooliväliste organisatsioonidega. Karjääriõpe on teoreetiline ja praktiline õpe, mille raames õpilane kujundab karjääri planeerimiseks vajalikud oskused ja teadmised ning elukestvaks õppeks valmisolekut soodustavad hoiakud. Karjääriõpe hõlmab kõiki kooliastmeid.

8.5. Karjääriõpet korraldavad:

- kõik aineõpetajad ainetundides, arvestades õppekava läbiva teema "Elukestev õpe ja karjääri planeerimine" sisu ja eesmärgi;
- klassijuhatajad klassijuhatajatundides ning arenguveestlustel;
- koolitöötajad koostöös aineteülest, klassidevaheliste ja ülekoooliliste ettevõtmiste ning projektidega (loengud ja -kohtumised, õppekäigud,
- projektipäevad, ainenädalad, konkursid jms);
- ringijuhid tunnivälises tegevuses.

8.6. Karjääriõppe tulemusena õpilane seostab:

- enda isiksuseomadusi ja kutsealade nõudmised;
- hariduse ja tööturu;
- oma karjäärivalikud ja valikutega kaasneva vastutuse;
- õpioskused tulevaste õpingute ja tööeluga;
- planeerib teadlikult oma tulevikku.

9. ÕPILASTE JA LASTEVANEMATE TEAVITAMISE JA NÕUSTAMISE KORRALDUS

Õpilaste ja vanemate teavitamine toimub kooli kodukorras sätestatud kordade kohaselt. Õpilasel ja vanemal on õigus saada koolist teavet ja selgitusi koolikorralduse ning õpilase õiguste ja kohustuste kohta.

Koolikorraldust reguleerivad dokumendid on kättesaadavad kooli kodulehel ning kooli kantseleis paberkanalil. Lisaks saavad õpilased ja vanemad teavet õppe ja kasvatuskohta ekooli kaudu.

Põhikoolis klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajadusel korraldavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks selgitatakse põhikoolis välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ning korraldatakse diferentseeritud õpet. Põhikool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.

Põhikoolis nõustatakse vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.

Põhikoolis korraldatakse õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagatakse õpilastele karjääriteenuste kättesaadavus.

Põhikoolis on tagatud õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuskohta. Aineõpetajad teevad iga trimestri alguses õpilastele teatavaks trimestri jooksul läbitavad peamised teemad, vajalikud õppevahendid ja hindamisele tulevad teadmised ning oskused. Klassijuhatajad teavitavad õpilasi planeeritavatest üritustest. Hindamisest teavitamine on sätestatud Rakvere Põhikooli kodukorras.

Õpilaste nõustamise ja õpiabi osutamise eesmärgil toimuvad koolis õpilaste arenguveestlused, ainealased õpiabitunnid, ümarlauaveestlused, milles osalevad õpilane, klassijuhataja, vajadusel aineõpetaja, eripedagoog, sotsiaalpedagoog ja lapsevanem. Koolis töötavad eripedagoog ja sotsiaalpedagoog, kes nõustavad õpilasi individuaalselt vastavalt oma pädevusele. Õpilaste nõustamise ja õpiabi osutamist reguleerib koolisisene dokument. Vajadusel kaasatakse nõustamisprotsessi psühholoog, psühhiaater või Rakvere linnavalitsuse spetsialistid (haridusspetsialist, lastekaitsepspetsialist). Koostööd tehakse Rajaleidjaga.

Kooli ja vanemate koostöö koordineerimiseks kutsub direktor kokku lastevanemate koosoleku vähemalt üks kord aastas. Vanemate koosoleku kokkukutsumist ja korraldamist reguleerib Rakvere Põhikooli põhimäärus.

10. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED

Õpetaja töökava koostatakse käesoleva kooli õppekava ainekavade alusel lähtudes „Põhikooli riiklikus õppekavas“ olevates ainekavades sätestatud põhimõtetest õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisele ja korraldamisele. Töökava on dokument, mille alusel toimub õppetöö õppetunnis. Õppetunnid toimuvad koolis või väljaspool kooli õuesõppe, projektõppe, muuseumiõppe, ekskursiooni või õppekäiguna. Töökava koostamine ja arendamine kuulub klassi- ja aineõpetaja pädevusse.

Õpetaja töökava koostamise eesmärgiks on kirjeldada taotleivate õpitulemusteni jõudmist. Õpetaja töökavas toob õpetaja esile õppe sisu ja õpitulemuste jaotumise õppe käigus. Töökava on tegevuskava, mis kajastab õpitulemusi, ajakulu, õppe sisu ja õppetegevusi lähtuvalt ainekava nõuetest ning kujundavaks hindamiseks vajalikke õpitulemuste hindamise kriteeriume.

Aineõpetaja kujundab kooli õppekava alusel välja töökava, mis arvestab klassi omapära ja suundumust, kooli arengusuunda ja eripära, õpilaste vaimseid ja kooli materiaalseid ressursse.

Aineõpetaja töökavad konkretiseerivad kooli õppekava üldosa ja ainekavasid ainete lõikes lähtuvalt õppeaasta üldtööplaanist ja klassi õpilaskonnast.

Töökavad on vormistatud trimestri või õppeaasta kalenderplaanina.

Õpetaja töökava koostatakse järgmiselt:

- õppeaine;
- õpetatav klass;
- õppekirjandus;
- õppetöö eesmärgid, pädevused;
- ajaline plaan õppetunni või nädala kaupa
- läbitavad teemad ja alateemad;
- oodatavad õpitulemused;
- lõiming;
- saavutatavad tulemused;
- tagasisidestamine ja hindamine;
- täpsustatavad märkused, selgitused meetodite vm kohta, õpetamise ja hindamise erisused (diferentseeritud aineõpetuse puhul).

Õpetaja korrigeerib iga trimestri alguses aine töökava, võttes arvesse kooli õppekava üldosas ja ainekavas tehtud muutusi.

Aineõpetaja töökava käsitletakse kooli õppekava osana ja õpetatava aine sisu dokumendina ja ta on kättesaadav kõikidele kooli õpetajatele ja juhtkonnale.

Õpetaja töökavad esitatakse elektrooniliselt, salvestades need kooli infosüsteemis vastavasse kausta enne uue trimestri algust ning on kõigile asjast huvitatutele kättesaadavad uue trimestri esimesest nädalast alates.

11. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

11.1. Kooli õppekava koostamises osalevad kõik koolis õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud. Kool kaasab õppekava koostamisse ja arendamisse õpilasi, lapsevanemaid ja teiste huvirühmade esindajaid.

11.2. Ettepanekuid õppekava uuendamiseks ja täiendamiseks võivad teha ainesektsioonid, õpilasesindus, hoolekogu, juhtkond.

11.3. Kooli õppekava koostamise, rakendamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab direktor ja koordineerib seda protsessi õppealajuhataja.

11.4. Kooli õppekava kehtestab direktor. Kooli õppekava ja selle muudatused esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

LISAD

Lisa 1 Ainevaldkond „ Keel ja kirjandus“

Lisa 2 Ainevaldkond „Võõrkeeled“

Lisa 3 Ainevaldkond „Matemaatika“

Lisa 4 Ainevaldkond „Loodusained“

Lisa 5 Ainevaldkond „Sotsiaalsained“

Lisa 6 Ainevaldkond „Kunstiained“

Lisa 7 Ainevaldkond „Tehnoloogia“

Lisa 8 Ainevaldkond „Kehaline kasvatus“

Lisa 9 Valikaine „Informaatika”